Республика Татарстан

Совет Менделеевского муниципального района

Татарстан Республикасы

Менделеевск муниципаль районы Советы

РЕШЕНИЕ КАРАР

31.01.2023 ел г. Менделеевск №175

«Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставын раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә

Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советы **КАРАР КЫЛДЫ**:

1. «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр кертергә һәм кушымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында әлеге карарны бастырып чыгарырга http://pravo.tatarstan.ru һәм Менделеевск муниципаль районының рәсми сайтында www.mendeleevsk.tatarstan.ru «Норматив документлар» бүлегендә урнаштырырга.
3. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советының 2019 елның 17 сентябрендәге №211 номерлы, 2020 елның 25 августындагы 271 номерлы карарлары.
4. Әлеге карарны Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенә җибәрергә
5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны законлылыкны, хокук тәртибен, кеше хокукларын һәм депутат этикасын үтәү буенча даими комитетка йөкләргә.

Совет рәисе Р.И.Беляев

Татарстан Республикасы
Менделеевск муниципаль районы
Советының
2023 елның 31 гыйнварендагы
175 номерлы карарына кушымта

«ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МЕНДЕЛЕЕВСК МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ УСТАВЫ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Муниципаль район һәм аның статусы

1. «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә муниципаль район статусы бирелгән.
2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме - «Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы» (алга таба - муниципаль район) исеме.

2 статья. Муниципаль районның территориаль корылышы

1. Муниципаль район территориясе составына түбәндәге җирлекләр керә: «Менделеевск шәһәре» муниципаль берәмлеге, Абалач авыл җирлеге, Бәзәкә авыл җирлеге, Бөрешле авыл җирлеге, Енабердино авыл җирлеге, Ижевка авыл җирлеге, Камай авыл җирлеге, Монаш авыл җирлеге, Монай авыл җирлеге, Иске Гришкино авыл җирлеге, Татар Чаллысы авыл җирлеге, Тихоново авыл җирлеге, Тойгуҗа авыл җирлеге, Турай авыл җирлеге.
2. Муниципаль район чикләре "Менделеевск муниципаль районы" муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында" 2005 елның 31 гыйнварындагы 29-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасының 2005 елның 21 мартындагы Законы белән билгеләнгән.
3. Муниципаль районның чикләре муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан җирлекара характердагы мәсьәләләрне хәл итү өчен шартлар тудыру кирәклеген исәпкә алып, шулай ук муниципаль районның бөтен территориясендә күрсәтелгән органнарга федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру кирәклеген исәпкә алып билгеләнде.
4. Муниципаль район чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору, муниципаль район халкының фикерен исәпкә алып, законнарда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы законы белән гамәлгә ашырыла.

3 статья. Муниципаль районның рәсми символлары

1. Районның үз гербы бар, ул тарихи, мәдәни һәм башка җирле традицияләрне, һәм үзенчәлекләрне чагылдыра.
2. Муниципаль район гербы тасвирламасы муниципаль район Советының норматив хокукый акты белән раслана.
3. Муниципаль район гербын чыгару муниципаль район башлыгының һәм муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесенең матбугат, бланк һәм башка рәсми документларында, муниципаль районның җирле үзидарә органнары фасадларында, муниципаль район Советының утырышлар залында, муниципаль район башлыгының эш кабинетларында һәм муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесенең эш кабинетларында урнаштырыла. Муниципаль район гербын рәсми

рәвештә яңадан бастыруның башка очраклары муниципаль район Советы карары белән билгеләнә.

4. Муниципаль район гербы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве узарга тиеш.

4 статья. Муниципаль районда гражданнарның җирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

1. Муниципаль районда җирле үзидарә гражданнар тарафыннан җирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда катнашу юлы белән, турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка рәвешләрендә, шулай ук җирле үзидарәнең сайланулы һәм башка органнары аша гамәлгә ашырыла.

Муниципаль район территориясендә даими яисә башлыча яшәүче чит ил гражданнары җирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия.

2. Сайлау хокукына ия гражданнар җирле үзидарәне гамәлгә ашыруга турыдан-туры, шулай ук җенесенә, расасына, милләтенә, теленә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, дингә, инануларына, иҗтимагый берләшмәләргә каравына бәйсез рәвештә бертигез хокукларга ия.

3. Һәр граждан җирле үзидарә органнарына һәм муниципаль районның җирле үзидарәсе вазыйфаи затларына турыдан-туры мөрәҗәгать итәргә, җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат алырга хокуклы.

4. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары, әгәр законда башкасы каралмаган булса, муниципаль районның җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында гражданнарның тулы һәм дөрес мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

5. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка муниципаль районны һәм аның аерым территорияләрен үстерүнең аеруча әһәмиятле мәсьәләләре, социаль ташламалар, экологик вәзгыять, иҗтимагый тәртипне саклауның һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең торышы турында даими рәвештә хәбәр итәләр.

6. Гражданнар, әгәр алар законнарга каршы килсә, гражданнарның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен бозсалар, муниципаль районның хокук актларына, органнарының һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата судка шикаять белдерү хокукына ия.

5 статья. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары структурасы

1. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары структурасына муниципаль район Советы, муниципаль район башлыгы, муниципаль районның башкарма комитеты, муниципаль районның контроль-хисап палатасы, әлеге Устав нигезендә төзелә торган башка җирле үзидарә органнары керә.

2. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6 статья. Муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1. Муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль район бюджеты проектын төзү һәм карау, муниципаль район бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп тору, муниципаль район бюджеты үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау;

2) муниципаль районның җирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм бетерү;

3) муниципаль районның муниципаль милкендәге мөлкәтне биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү;

4) муниципаль район чикләрендә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә җирлекләрне электр һәм газ белән тәэмин итүне оештыру;

5) муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән тыш җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге, автомобиль транспортында, шәһәр җир өсте электр транспортында һәм юл хуҗалыгында муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән читтә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру һәм аларда юл хәрәкәте куркынычсызлыгын тәэмин итү, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

6) муниципаль район чикләрендә җирлекләр арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру һәм халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

7) террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук муниципаль район территориясендә террорчылык һәм экстремизм чагылышлары нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яисә) юкка чыгаруда катнашу;

8) муниципаль район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, телләрен һәм мәдәниятен үстерүгә, җирле аз санлы халыкларның һәм башка милли азчылыкларның хокукларын гамәлгә ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясен тәэмин итүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чаралар эшләү һәм гамәлгә ашыру;

9) муниципаль район территориясендә гадәттән тыш хәлләр нәтиҗәләрен кисәтү һәм бетерү эшендә катнашу;

10) шәһәр һәм авыл торак пунктларыннан читтә муниципаль районнар чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәэмин итү;

10) муниципаль район территориясендә җәмәгать тәртибен саклауны муниципаль милиция тарафыннан оештыру;

11) муниципаль районның административ участогында эшләү өчен бина бирү, участок полиция уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә;

12) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәрнең күрсәтелгән вазыйфа буенча бурычларын үтәү чорына торак урын бирү;

13) әйләнә-тирә мохитне саклау буенча җирлекара характердагы чараларны оештыру;

14) муниципаль мәгариф оешмаларында төп гомуми белем бирү программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыру (федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәэмин итү вәкаләтләреннән тыш), муниципаль мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыру (өстәмә белем бирүдән тыш, аны финанс ягыннан тәэмин итү Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган балаларга өстәмә белем бирүне оештыру), балаларның гомерен һәм сәламәтлеген тәэмин итү чараларын да кертеп, каникул вакытында балаларның ялын оештыруны тәэмин итү буенча үз вәкаләтләре чикләрендә шартлар тудыру;

15) муниципаль район территориясендә халыкка медицина ярдәме күрсәтү өчен шартлар тудыру (халкы башкарма хакимиятнең аерым территорияләр халкын медик-санитар тәэмин итү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль органы карамагындагы медицина оешмаларында медицина ярдәме белән тәэмин ителә торган территорияләрнең Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган исемлегенә кертелгән җирлекләр территорияләреннән тыш) гражданнарга медицина ярдәме күрсәтүнең дәүләт гарантияләренең территориаль программасы нигезендә;

16) тиешле муниципаль районнар территорияләрендә каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерым туплау), җыю, транспортировкалау, эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү эшчәнлеген оештыруда катнашу;

17) муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасын раслау, территорияне планлаштыру буенча муниципаль районны территориаль планлаштыру схемасы нигезендә әзерләнгән документацияне раслау, муниципаль район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэмин итүнең мәгълүмат системасын алып бару, муниципаль районнар чикләрендә муниципаль ихтыяҗлар өчен җир кишәрлекләрен резервлау һәм алу, индивидуаль торак төзелеше объектының яисә бакча йортының параметрларын төзүнең планлаштырылуы турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән индивидуаль торак төзелешенең яисә бакча йортының билгеләнгән параметрлары һәм җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын яисә бакча йортын урнаштыруның билгеләнгән параметрлары турында, күрсәтелгән җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын төзүнең яисә төзелеш объектын төзүнең планлаштырыла торган параметрларына туры килмәве турында хәбәрнамә җибәрү, индивидуаль торак йорт яисә төзелеш объектын төзүнең планлаштырыла торган параметрында яисә (яисә) файдаланылмый торган территориядә индивидуаль торак йорт төзүнең яисә индивидуаль төзелеш объектын урнаштыруның планлаштырылган таләпләренә туры килүе турында Россия Федерациясе территориясендә урнашкан җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше яисә төзелеш объектын төзүнең үз-үзен махсуслаштырылган территориясендә урнашкан җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше яисә төзелеш объектын төзүнең планлаштырыла торган уставында яисә мондый җир кишәрлеген төзүнең планлаштырыла торган таләпләргә туры килүе хакында ирекле төзелгән йортларга туры килүе турында Россия Федерациясе территориясендә урнашкан җир кишәрлеге территориясендә урнашкан җир кишәрлеге территориясендә урнашкан җир

кишәрлекләрендә яисә корылма төзүнең үз-җир кишәрлеген төзүнең планлаштырыла торган таләпләргә туры килүе турында хәбәрнамәгә туры килүе хакында ирекле нигездә хәбәрнамә җибәрү;

18) «Реклама турында» 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба - «Реклама турында» Федераль закон) нигезендә гамәлгә ашырыла торган муниципаль район территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыру, реклама конструкцияләрен урнаштыру һәм эксплуатацияләүгә рөхсәтләр бирү схемасын раслау;

19) җирлекләрнең архив фондларын саклауны да кертеп, муниципаль архивны булдыру һәм тоту;

20) муниципаль район территориясендә җирлекара күмү урыннарын карап тоту, ритуаль хезмәтләр оештыру;

21) муниципаль район составына керүче җирлекләрне элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

22) җирлекара китапханәләр белән халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру, китапханә фондларын туплау һәм аларның сакланышын тәэмин итү;

23) муниципаль район составына керүче җирлекләрне ял итүне оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәт күрсәтүләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

24) муниципаль район составына керүче җирлекләрдә җирле традицион халык сәнгать иҗатын үстерү өчен шартлар тудыру;

25) муниципаль район милкендәге мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклап калу, алардан файдалану һәм аларны популярлаштыру, муниципаль район территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклау;

26) муниципаль район составына керүче җирлекләрнең бюджет тәэмин ителеше дәрәҗәсен муниципаль район бюджеты акчалары исәбеннән тигезләү;

27) территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, муниципаль район халкын һәм территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

28) муниципаль район территориясендә җирле әһәмияттәге дәвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук җирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

29) муниципаль район территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

30) су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү, аларның гомерен һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру;

31) җирлекләрдә авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү өчен шартлар тудыру, авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүгә ярдәм итү, социаль юнәлештәге коммерциячел булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм ихтыярый ярдәмгә (волонтерлыкка) булышлык күрсәтү;

32) муниципаль район территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыру, муниципаль районның рәсми физкультура-савыктыру һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

33) балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча җирлекара характердагы чараларны оештыру һәм гамәлгә ашыру;

34) Россия Федерациясенең су законнарында билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесенең вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, шәхси һәм көнкүреш ихтыяҗлары өчен гомуми файдаланудагы су объектларыннан файдалану кагыйдәләрен билгеләү, гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр полосаларына ирекле керүен тәэмин итүне дә кертеп;

34) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

35) федераль закон нигезендә муниципаль район ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәэмин итү;

36) муниципаль район чикләрендә коррупциягә каршы тору чараларын гамәлгә ашыру;

37) муниципаль районның авылара территориясе чикләрендә адреслар бирү, адреслар үзгәртү, аннулирование, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, аннулировать итү, мәгълүматны дәүләт адреслы реестрында урнаштыру;

38) муниципаль районның авылара территориясендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыру;

39) комплекслы кадастр эшләрен башкаруның федераль законы нигезендә оештыру һәм территориянең карта-планын раслау.

2. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары муниципаль район составына керүче аерым җирлекләрнең җирле үзидарә органнары белән җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә тиешле җирлекләр бюджетларына муниципаль район бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән тапшыру турында килешүләр төзергә хокуклы.

7 статья. Муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә муниципаль районның җирле үзидарә органнары хокуклары

1.Муниципаль районның җирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы:

1) муниципаль район музейларын төзү;

2) опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнашу;

3) муниципаль район территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм күрсәтү һәм муниципаль район территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру;

5) 2008 елның 31 декабренә торышы буенча алар карамагындагы югары һөнәри белем бирү муниципаль мәгариф учреждениеләрен гамәлгә куючы функцияләрен гамәлгә ашыру;

6) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

7) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен гамәлгә ашыручы һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга булышлык күрсәтүче иҗтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү.

8) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия иҗтимагый берләшмәләре оешмалары тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтү;

9) «Кан донорлыгы һәм аның компонентлары турында» Федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыру;

10) нотариусның авылара территориясендә урнашкан торак пунктында булмаганда кануннарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

11) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартлары сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыру, шулай ук ведомство буйсынуындагы оешмалар җитәкчеләре эшчәнлеген бәяләгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартлары сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләрен куллану һәм федераль законнар нигезендә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартлары сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләре буенча ачыкланган җитешсезлекләрне бетерү буенча чаралар күрүне тикшереп тору;

12) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

13) инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның физик культурасын һәм спортын үстерүгә, җайлаштырылган физик культураны һәм адаптив спортны үстерүгә ярдәм итү;

14) «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәге 2300-I номерлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру;

15) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфаны хезмәткәр биләгән вакытка торак урыны бирү;

16) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру;

17) муниципаль янгын сагы булдыру.

2. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга (2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә аларга тапшырылмаган), әгәр бу федераль законнарда каралса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, җирле бюджетлар керемнәре исәбеннән, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара

трансфертлардан тыш, чигерүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре кергән башка мәсьәләләрне хәл итәргә хокуклы.

8 статья. Муниципаль районның авыл җирлекләре территорияләрендә муниципаль районның җирле әһәмияттәге башка мәсьәләләре, муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан хәл ителә торган мәсьәләләр

1) җирлек чикләрендә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны электр, җылылык һәм газ белән тәэмин итүне оештыру;

2) җирлекнең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының иминлеген тәэмин итү, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

3) җирлектә яшәүчеләрне һәм аз керемле гражданнарның торак урыннарына мохтаҗларны торак урыннары белән тәэмин итү, муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыру, торак төзелеше өчен шартлар тудыру, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру, шулай ук җирле үзидарә органнарының торак законнары нигезендә башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

4) халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм җирлек чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

5) террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук җирлек чикләрендә террорчылык һәм экстремизм чагылышлары нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яисә) юкка чыгаруда катнашу;

6) җирлек чикләрендә гадәттән тыш хәлләр нәтиҗәләрен кисәтүдә һәм юкка чыгаруда катнашу;

7) җирлек китапханәләренең китапханәләр фондларын туплау һәм аларның сакланышын тәэмин итү;

8) җирлек милкендәге мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклап калу, алардан файдалану һәм аларны популярлаштыру, җирлек территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарих һәм мәдәният ядкарьләрен) саклау;

9) җирлектә традицион халык сәнгать иҗатын үстерү өчен шартлар тудыру, халык сәнгать һөнәрләрен саклап калуда, торгызуда һәм үстерүдә катнашу;

javascript:;javascript:;10) җирлекнең генераль планнарын, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, җирлек территориясендә урнашкан территорияне планлаштыру буенча җирлекнең генераль планнары нигезендә әзерләнгән документацияне раслау, җирлек чикләрендә урнашкан җир кишәрлегенең капиталь планын бирү, төзелешкә рөхсәт бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), җирлек территориясендә урнашкан капиталь төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә объектлар файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү, җирлекләрне шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативларын раслау, җирлек чикләрендә җир кишәрлекләрен резервлау һәм алу, җирлек чикләрендә җир кишәрлекләрен

төзүнең билгеләнгән таләпләргә туры килү, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган йортларны төзеп бетерү яисә корылмаларны карап чыгу, бакча биналарын карап тикшергәндә һәм индивидуаль корылмаларны карап тоту турында гражданнарның яисә индивидуаль йорт төзүнең планлаштырылган объектларында каралган таләпләргә туры килү-туры килү-килмәве, мондый объектларны төзүнең яисә реконструкцияләүнең планлаштырылган параметрларында каралган каралган таләпләргә туры килүе турында Россия Федерациясе законнары нигезендә торак йортлары яисә җир кишәрлеген төзүнең яисә җир кишәрлеген төзүнең планлаштырылган таләпләрендә билгеләнгән таләпләргә туры килүе хакында гражданнарның яисә хәбәрнамәләрен (яисә) төзүнең рөхсәт ителгән йортларны төзүнең рөхсәт бирү, мондый объектларны төзүнең яисә төзелеш йортларны төзүнең рөхсәт ителмәгән урыннарны төзүнең яисә реконструкцияләүнең яисә төзелеш яки реконструкцияләүнең планлаштырылган урыннарда бакча төзүнең планлаштырылган объектны төзүнең яисә төзелеш яки реконструкцияләүнең планлаштырылган объектны төзүнең планлаштырылган объектны төзүнең планлаштырылган объектны төзүнең рөхсәт ителмәгән урыннарга туры килүе, мондый корылмаларны төзүнең планлаштырылган объектны төзүнең планлаштырылган параметрларында каралган каралган каралган каралган каралган каралган каралган каралган каралган каралган каралган каралган чикләрендә яисә төзелеш яки реконструкцияләү, шулай ук торак йортларны төзүнең планлаштырылган объектны төзүнең (яисә төзелеш яки реконструкцияләүнең рөхсәт ителмәгән очракта - шәһәр төзелеше яки реконструкцияләүнең рөхсәт ителгән җир кишәрлекләрендә каралган объектны төзүнең рөхсәт ителмәгән урыннарны төзүнең рөхсәт ителмәгән урыннарга туры килү, торак йортларны төзүнең яисә төзелеш яки реконструкцияләү) таләпләргә туры килү, җир кишәрлекләрендә каралган объектны төзүнең планлаштырылган объектны төзүнең планлаштырылган объектны төзүнең планлаштырылган объектны төзүнең яисә төзелеш яки реконструкцияләү, җир кишәрлекләрендә каралган каралган объектны төзүнең тиешле таләпләргә туры килү, җир кишәрлекләрендә каралган каралган объектны төзүнең яисә төзелеш яки реконструкцияләү, җир кишәрлекләрендә каралган каралган объектны төзүнең яисә төзелеш яки реконструкцияләү, торак төзелеше яки реконструкцияләүнең планлаштырылган объектны төзүнең яисә төзелеш яки реконструкцияләү,

11) территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, җирлек халкын һәм территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

12) җирлек территориясендә авария-коткару хезмәтләрен һәм (яисә) һәлакәттән коткару формированиеләрен булдыру, аларның эчтәлеген һәм эшчәнлеген оештыру;

13) су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү, аларның гомерен һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру;

14) җирлек территориясендә җирле әһәмияттәге дәвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук җирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен файдалану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

15) Россия Федерациясенең су законнарында билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесенең вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, алардан файдалануның чикләүләре турында халыкка мәгълүмат җиткерү;

16) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

17) җирлекнең административ участогында эшләү өчен бина бирү, ул полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә;

18) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәрнең күрсәтелгән вазыйфа буенча бурычларын үтәү чорына торак урын бирү;

19) "Коммерциягә карамаган оешмалар турында" 1996 елның 12 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

20) җирлек ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләр башкаруны тәэмин итү, федераль закон нигезендә ясалма җир кишәрлеге төзү турында шартнамә төзү хокукына ачык аукцион уздыру;

21) җирлек чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыру;

22) “Дәүләт күчемсез милек кадастры турында” 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләрен башкаруда катнашу.

9 статья. Муниципаль районның җирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләре бирү

Муниципаль районның җирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

Муниципаль районның җирле үзидарә органнары тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен шушы максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә җаваплы булалар.

Тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру дәүләт контроле астында. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тикшереп тору шартлары һәм тәртибе тиешенчә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә. Муниципаль район Советы үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль районның җирле үзидарә органнары карамагындагы матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен өстәмә файдалану очракларын һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

10 статья. Муниципаль районның муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Муниципаль районның муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм җирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

11 статья. Муниципаль районның җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлеге

Муниципаль районның җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлеге түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырыла:

1) муниципаль районның җирле үзидарә органнарының муниципаль районның социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда катнашуы;

2) муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (килешүләр) төзү;

3) даими яисә вакытлыча координация, консультация, киңәш бирү һәм башка эш органнары булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында муниципаль район Советының закон чыгару инициативасы;

5) законнарда билгеләнгән үзара хезмәттәшлекнең башка рәвешләре.

II бүлек. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН ХАЛКЫ БЕЛӘН ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН ХАЛКЫНЫҢ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУЫ

12 статья. Муниципаль район халкы тарафыннан җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы рәвешләре

Муниципаль район халкы турыдан-туры җирле үзидарәне гамәлгә ашыра һәм җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнаша:

1) җирле референдум;

2) муниципаль районның чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;

3) гражданнарның хокукый инициативасы;

4) территориаль иҗтимагый үзидарә;

5) гавами тыңлаулар;

6) гражданнар җыелышы;

7) гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы);

8) гражданнардан сораштыру;

9) җирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;

10) гражданнарның җирле үзидарә органнарына мөрәҗәгатьләре;

11) иҗтимагый (консультатив) советлар төзү;

12) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләр.

13 статья. Җирле референдум

1. Җирле референдум муниципаль районның турыдан-туры халкы тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында уздырыла.

2. Җирле референдум "Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында" 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда һәм "Җирле референдум турында" 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 1Э1-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, муниципаль районның бөтен территориясендә уздырыла.

3. Җирле референдумда яшәү урыны муниципаль район чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданнары катнашырга хокуклы. Россия Федерациясе гражданнары җирле референдумда гомуми тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә яшерен тавыш бирү юлы белән катнаша.

Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләре нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә, муниципаль район территориясендә даими яшәүче чит ил гражданнары җирле референдумда Россия Федерациясе гражданнары кебек үк катнашырга хокуклы.

4. Җирле референдумны билгеләү турындагы карар муниципаль район Советы тарафыннан түбәндәге инициатива белән кабул ителә:

1) җирле референдумда катнашу хокукына ия гражданнар;

2) уставларында сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда катнашу каралган һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм вакытларда теркәлгән сайлау берләшмәсе, башка иҗтимагый берләшмә;

3) Муниципаль район Советы һәм алар тарафыннан бергә чыгарылган муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе.

5. Гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка иҗтимагый берләшмәләр инициативасы буенча җирле референдумны билгеләү шарты булып әлеге инициативаны хуплап имзалар җыю тора, аларның саны федераль закон нигезендә муниципаль район территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының 5 процентын тәшкил итә, әмма ул 25 имзадан да ким була алмый.

6. Муниципаль район Советы һәм муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан бергә чыгарылган референдум уздыру инициативасын муниципаль район Советы карары һәм муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе карары белән рәсмиләштерә. Әлеге инициативаны күрсәтү тәртибе муниципаль район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

7. Муниципаль район Советы җирле референдумны муниципаль район Советына җирле референдум билгеләнә торган документлар кергән көннән алып 30 көн эчендә билгели.

8. Тавыш бирү йомгаклары һәм җирле референдумда кабул ителгән карар рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

9. Җирле референдумда кабул ителгән карар муниципаль район территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яисә муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаҗ түгел.

10. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары җирле референдумда кабул ителгән карарның үтәлешен алар арасында әлеге Устав билгеләгән вәкаләтләрне бүлешү нигезендә тәэмин итәләр.

11. Җирле референдум үткәрү турындагы карарга, шулай ук җирле референдумда кабул ителгән карарга карата федераль закон нигезендә суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Җирле референдумны әзерләү һәм уздыру тәртибе федераль закон һәм “Җирле референдум турында” Татарстан Республикасы Законы белән җайга салына.

14 статья. Муниципаль районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Муниципаль районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның күрсәтелгән үзгәрешләргә ризалыгын алу, муниципаль районны үзгәртеп кору максатларында уздырыла.

2. Муниципаль районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү муниципаль районның бөтен территориясендә яисә "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законда билгеләнгән очракларда аның территориясенең бер өлешендә уздырыла.

3. Муниципаль район чикләрен үзгәртү, муниципаль районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә һәм "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, федераль законда һәм "Җирле референдум турында" Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

4. Муниципаль районның чикләрен үзгәртү, муниципаль районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда муниципаль район халкының яртысыннан күбрәге яисә сайлау хокукына ия муниципаль район өлешенең катнашса, узган дип санала. Муниципаль район чикләрен үзгәртүгә халыкның ризалыгы, муниципаль районны үзгәртеп кору, күрсәтелгән үзгәрешләр өчен муниципаль районда яшәүчеләрнең яртысыннан күбрәге яисә муниципаль районның бер өлеше тавыш бирүдә катнашкан булса, алынган дип санала.

5. Муниципаль районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү йомгаклары һәм кабул ителгән карарлар рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

15 статья. Гражданнарның хокукый инициативасы

1. Гражданнар әлеге Устав һәм Муниципаль район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокукый инициативага хокуклы.

2. Гражданнарның инициатив төркеменең минималь саны муниципаль район Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм сайлау хокукына ия муниципаль район халкы санының 3 процентыннан арта алмый;

3. Хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру максатларында гражданнар түбәндәгеләргә хокуклы:

гражданнарның яшәү (эшләү) урыны буенча җыелышларын һәм хокук иҗат инициативасын тикшерү һәм күрсәтү буенча башка күмәк чараларны оештырырга һәм уздырырга;

хокук иҗат инициативасын күрсәтүне хуплап имзалар җыю буенча инициатив төркемнәр төзергә;

муниципаль районда яшәүчеләрнең имзаларын җыярга һәм хокук чыгару инициативасын законнарга каршы килми торган ысуллар белән күрсәтүне хуплап агитация алып барырга.

4. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары гражданнарга хокук чыгару инициативасын гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты муниципаль район Советы тарафыннан аның ачык утырышында, муниципаль район башлыгы яисә муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан әлеге Устав билгеләгән компетенцияләре нигезендә алар кертелгән көннән алып өч ай эчендә һичшиксез каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда, гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау процедурасы тиешенчә муниципаль район Советы Регламенты, муниципаль район башлыгының, муниципаль район башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокук иҗат инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтиҗәләре буенча кабул ителгән нигезле карар рәсми рәвештә язма рәвештә гражданның инициатив төркеменә җиткерелергә тиеш.

16 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә

1. Районда территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнарның җыелышларын һәм конференцияләрен үткәрү, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын төзү юлы белән турыдан-туры халык тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнарның түбәндәге яшәү территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин: күпфатирлы торак йорт подъезды; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; җирлек булмаган авыл торак пункты; гражданнарның башка яшәү территорияләре.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары тиешле территориядә яшәүче гражданнарның җыелышларында яисә конференцияләрендә сайлана.

4. Территориаль иҗтимагый үзидарә территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү вакытыннан муниципаль районның җирле үзидарә вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе муниципаль район уставы һәм (яисә) муниципаль район Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

Территориаль иҗтимагый үзидарә аның уставы нигезендә юридик зат булырга мөмкин һәм коммерциягә карамаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәве узарга тиеш.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышы, әгәр анда уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүче халыкның кимендә өчтән бере катнашса, хокуклы дип санала.

Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән берен тәшкил итүче гражданнар җыелышларында сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар җыелышының, конференциясенең махсус вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль иҗтимагый үзидарә керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы хисапларны карау һәм раслау;

7) инициатив проект турында фикер алышу һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:

1) тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен күрсәтә;

2) гражданнар җыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;

3) территорияне төзекләндерү буенча хуҗалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хуҗалык эшчәнлеген күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары һәм җирле үзидарә органнары арасындагы шартнамә нигезендә дә җирле бюджет чараларын кулланып гамәлгә ашыра алалар;

4) әлеге органнар һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле, әлеге актларны кабул итү компетенциясенә кертелгән муниципаль хокукый актлар проектларын җирле үзидарә органнарына кертергә хокуклы.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары проект инициаторлары буларак инициатив проектны тәкъдим итә ала.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставында түбәндәгеләр билгеләнә:
1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;
2) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатлары, бурычлары, рәвешләре һәм төп юнәлешләре;
3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен, хокукларын һәм бурычларын булдыру, туктату тәртибе, вәкаләтләре чоры;
4) карарлар кабул итү тәртибе;
5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм алар белән эш итү тәртибе;
6) территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.
10. Җирле үзидарә органнары территориаль иҗтимагый үзидарә уставына өстәмә таләпләр билгели алмый.
11. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, җирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль район Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

17 статья. Халык тыңлаулары, иҗтимагый фикер алышулар

1. Муниципаль район Советы, Муниципаль район башлыгы катнашында җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль норматив хокукый актлар проектлары буенча фикер алышу өчен гавами тыңлаулар үткәрелергә мөмкин.
2. Халык алдында тыңлаулар халык, муниципаль район Советы яки муниципаль район башлыгы инициативасы буенча үткәрелә. Халык яки Муниципаль район Советы инициативасы буенча үткәрелә торган гавами тыңлаулар муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә, ә муниципаль район башлыгы - муниципаль район башлыгы инициативасы белән муниципаль район башлыгы инициативасы белән билгеләнә.
3. Халык тыңлауларына түбәндәгеләр чыгарылырга тиеш:
1) муниципаль район Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе яки Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелү очракларыннан тыш, муниципаль район Уставын әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында үзгәрешләр кертү очракларыннан тыш;
2) муниципаль район бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;
3) муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе проекты;
4) муниципаль районны үстерү планнары һәм программалары проектлары, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияләрне планлаштыру проектлары һәм территорияләрне ызанлау проектлары (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очраклардан тыш), территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, шулай ук җир кишәрлекләреннән яисә капиталь төзелеш объектларыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү мәсьәләләре, рөхсәт ителгән

төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылу, капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү мәсьәләләре, җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү мәсьәләләре, җирдән файдалануның һәм төзелешнең расланган кагыйдәләре булмаганда мондый файдалануның башка төренә үзгәрешләр;

5) "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә муниципаль район халкының ризалыгын алу таләп ителә, моңа тавыш бирү юлы белән яисә гражданнар җыеннарында белдерелгән муниципаль район халкының ризалыгын алу таләп ителә.

4. Гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар, әгәр гамәлдәге законнарда башка вакыт каралмаган булса, тиешле орган яисә муниципаль район муниципаль районы вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль норматив хокукый акт проектын карау көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Аларны үткәрү вакытын һәм урынын күрсәтеп, гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар һәм гавами тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты гавами тыңлаулар уздырылган көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш, әгәр гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса.

6. Гавами тыңлаулар уздыру турында карар басылып чыккан көннән һәм аларны үткәрү көненә кадәр муниципаль район халкы муниципаль район башлыгына гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәрмәләр җибәрергә хокуклы, шул исәптән муниципаль норматив хокукый актның гавами тыңлауларына чыгарыла торган проектка төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр. Муниципаль район башлыгы кергән тәкъдимнәрне һәм кисәтүләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр гавами тыңлауларда катнашучыларга җиткерелә.

7. Әгәр гамәлдәге законнарда башкасы каралмаган булса, гавами тыңлаулар муниципаль норматив хокукый акт проектын карау көненә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча уздырыла. Халык тыңлаулары белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән уздырыла. гавами тыңлауларда муниципаль районның теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

8. Гавами тыңлаулар уздыру йомгаклары буенча җирле үзидарә органнары һәм муниципаль районның вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, аларның компетенцияләренә муниципаль норматив хокукый акт проектын гавами тыңлауларга чыгару кертелгән.

9. Гавами тыңлауларның нәтиҗәләре, кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләмәсен дә кертеп, гавами тыңлаулар уздырганнан соң 5 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе Муниципаль район Советы тарафыннан раслана торган гавами тыңлаулар турында нигезләмә белән билгеләнә.

18 статья. Гражданнар җыелышы

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр турында фикер алышу, халыкка җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү, инициатив проектлар кертү һәм аларны карау, муниципаль берәмлек территориясе өлешендә территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен гражданнар җыелышлары үткәрелергә мөмкин.

2. Гражданнар җыелышы халык, муниципаль район Советы, муниципаль район башлыгы инициативасы белән, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

Муниципаль район Советы яки муниципаль район башлыгы инициативасы белән уздырыла торган гражданнар җыелышы тиешенчә муниципаль район Советы яисә муниципаль район башлыгы тарафыннан билгеләнә.

Халык инициативасы белән уздырыла торган гражданнар җыелышы муниципаль берәмлек уставында билгеләнгән тәртиптә муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә.

Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

Инициатив проектлар кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышында уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициатив проектларны кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

3. Гражданнар җыелышы җирле үзидарә органнарына һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларына мөрәҗәгатьләр кабул итәргә, шулай ук җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар җыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайларга мөмкин.

Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча үткәрелә торган гражданнар җыелышы үз компетенциясенә территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән кертелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

4. Гражданнар җыелышы кабул иткән мөрәҗәгатьләр компетенцияләренә мөрәҗәгатьләрдәге мәсьәләләрне хәл итү кертелгән җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан язма җавап җибәрелеп һичшиксез каралырга тиеш.

5. Гражданнар җыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе, шулай ук гражданнар җыелышы вәкаләтләре әлеге Федераль закон, муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукый актлары, территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар җыелышы йомгаклары рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

19 статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм муниципаль районның барлык халкы фикерен

ачыклау зарурлыгы очрагында уздырыла. Муниципаль район территориясенең бер өлешендә яшәүче халык арасыннан гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышын чакыру кыенлашкан очракларда, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар җыелышында катнашырга хокукы булган кешеләр саны 300 кешедән артып киткән очракларда уздырыла.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) халык, муниципаль район Советы, муниципаль район башлыгы инициативасы буенча уздырыла. Муниципаль район Советы яки Муниципаль район башлыгы инициативасы белән уздырыла торган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) тиешенчә муниципаль район Советы яисә муниципаль район башлыгы тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы белән уздырыла торган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) Муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Әгәр анда сайланган делегатларның яртысыннан күбрәге катнашса, гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) тулы хокуклы дип санала. Конференция карарлары (делегатлар җыелышлары) конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Гражданнар конференциясен (делегатлар җыелышын) билгеләү һәм үткәрү, делегатлар сайлау тәртибе муниципаль район Советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) йомгаклары рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

20 статья. Гражданнардан сораштыру

1. Гражданнардан сорашып белешү муниципаль районның бөтен территориясендә яисә аның территориясенең бер өлешендә җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә халык фикерен ачыклау һәм исәпкә алу өчен үткәрелә.

Сораштыру нәтиҗәләре киңәш характерында.

2. Гражданнардан сораштыруда сайлау хокукына ия муниципаль район халкы катнашырга хокуклы. Гражданнарның инициатив проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча сораштыруда муниципаль берәмлек халкы яисә аның өлеше катнашырга хокуклы, аларда уналты яшькә җиткән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә.

3. Гражданнардан сораштыру түбәндәге инициатива белән уздырыла:

1) муниципаль район Советы яисә муниципаль район башлыгы - җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - региональ һәм регионара әһәмияттәге объектлар өчен муниципаль район җирләренең максатчан билгеләнешен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә гражданнарның фикерен исәпкә алу өчен;

3) муниципаль районда яшәүчеләрнең яисә аның өлеше, аларда уналты яшькә җиткән инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә, - әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.

4. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү һәм уздыру тәртибе муниципаль район уставы һәм (яисә) муниципаль район Советы карарлары белән Татарстан Республикасы законы нигезендә билгеләнә.

5. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турындагы карар Муниципаль район Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнардан сорашып белешү үткәрү өчен, муниципаль районның рәсми сайты "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә кулланылырга мөмкин. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турында муниципаль район Советы карарында түбәндәгеләр билгеләнә:

1) сорашып белешүне уздыру датасы һәм сроклары;

2) сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) сорауны (сорауларны) формулировкалау;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру кәгазенең формасы;

5) сораштыруда катнашучы муниципаль район халкының минималь саны;

6) “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль районның рәсми сайтыннан файдаланып гражданнардан сораштыру үткәрелгән очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе.

6. Муниципаль районда яшәүчеләр гражданнардан сорашып белешү үткәрү турында аны үткәрүгә кимендә 10 көн кала хәбәр ителергә тиеш.

7. Гражданнардан сорашып белешү әзерләүгә һәм уздыруга бәйле чараларны финанслау түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

1) җирле бюджет акчалары исәбеннән - җирле үзидарә органнары яисә муниципаль район халкы инициативасы белән сораштыру уздырганда;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру уздырганда.

21 статья. Җирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм җирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турындагы карар муниципаль район Советы тарафыннан үз инициативасы буенча яисә тиешле территориядә яшәүче гражданнар таләбе буенча, муниципаль район Советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар аларны халык фикер алышуына чыгару турында карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарыла, муниципаль район халкына җибәрелә, халыкка танышу өчен мөмкин булган урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән ачыклана.

3. Муниципаль район Советы халык фикер алышуына сорау чыгару белән бер үк вакытта фикер алышу барышында керә торган тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне

карау эшен оештыру срогын һәм тәртибен билгели, күрсәтелгән максат өчен махсус комиссия төзиләр.

4. Муниципаль район Советы үзе чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәэмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Муниципаль район Советына җибәрелә.

6. Муниципаль хокукый актларның проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр Муниципаль район Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы йомгаклары турында халыкка хәбәр ителә.

22 статья. Гражданнарның җирле үзидарә органнарына мөрәҗәгатьләре

1. Гражданнар җирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм коллектив мөрәҗәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданнарның мөрәҗәгатьләре "Россия Федерациясе гражданнары мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында" 2006 елның 02 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон һәм "Татарстан Республикасында гражданнар мөрәҗәгатьләре турында" 2003 елның 12 маендагы N 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Гражданнарның мөрәҗәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы булалар.

23 статья. Муниципаль районның иҗтимагый (консультатив) советлары

1. Муниципаль районның гражданнарның һәм җирле үзидарә органнарының җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар әзерләгәндә һәм гамәлгә ашырганда халыкның ихтыяҗларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу максатларында үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү, җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә җәмәгать контролен гамәлгә ашыру өчен муниципаль районның Иҗтимагый советы төзелә.

2. Муниципаль районның иҗтимагый советы муниципаль район халкының, иҗтимагый берләшмәләр һәм коммерциягә карамаган башка оешмалар вәкилләренең үз эшчәнлегендә ирекле катнашу нигезендә төзелә.

3. Муниципаль районның Иҗтимагый советын төзү, аның утырышларын үткәрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, муниципаль районның җирле үзидарә органнарының муниципаль район Иҗтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итү буенча мәгълүмат бирү, консультацияләр бирү һәм башка мәсьәләләр буенча җаваплылыгы, аны тарату процедурасы, шулай ук аны оештыру һәм эшчәнлекнең башка мәсьәләләре мәсьәләләре буенча муниципаль район Советы тарафыннан раслана торган нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка иҗтимагый (консультатив) советлар муниципаль районның җирле үзидарә органнары каршында аларның карарлары нигезендә төзелергә мөмкин.

5. Иҗтимагый (консультатив) советларда эш җәмәгать башлангычларында гамәлгә ашырыла.

24 статья. Халык тарафыннан җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруның һәм аны гамәлгә ашыруда катнашуның башка рәвешләре

1. Әлеге Уставта каралган рәвешләр белән беррәттән халык җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруның һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуының федераль закон нигезендә гражданнар Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләрдә җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы.

2. Җирле үзидарәнең муниципаль районы халкы тарафыннан халыкны турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, ирекле принципларына нигезләнә.

Муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары халыкка җирле үзидарәнең муниципаль районы халкын турыдан-туры гамәлгә ашыруда һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында ярдәм итәргә тиеш.

III бүлек. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН СОВЕТЫ

25 статья. Муниципаль район Советы - муниципаль районның вәкиллекле җирле үзидарә органы

1. Муниципаль район Советы - җирле үзидарәнең даими эшләүче сайланулы коллегиаль органы.

2. Муниципаль район Советының рәсми исеме - Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Советы, кыскартылган исеме - Менделеевск муниципаль районы Советы.

3. Муниципаль район Советының вәкаләтләр чоры - 5 ел.

4. Муниципаль район Советы муниципаль район халкына хисап тота һәм ул контрольдә тота.

5. Муниципаль район Советының мөһере, бланклары муниципаль район гербы сурәтендә һәм үз исеме белән бар.

6. Муниципаль район Советы эшчәнлеген тәэмин итүгә чыгымнар муниципаль район бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

26 статья. Муниципаль район Советы составы

1. Муниципаль район Советы 30 депутаттан тора.

2. Муниципаль район Советы аның составына муниципаль район Советының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән ике депутатны сайлаганда хокуклы була.

27 статья. Муниципаль район Советы депутатларын сайлау тәртибе

1. Муниципаль район Советы составына муниципаль район составына керүче җирлекләр башлыклары вазыйфасы буенча һәм күрсәтелгән җирлекләрнең вәкиллекле органнары депутатлары, җирлек халкы санына бәйсез рәвештә, һәр җирлектән бер вәкил күләмендә җирлекнең вәкиллекле органнары тарафыннан үз составыннан сайланган депутатлар керә.

Муниципаль район составына керә торган бер җирлекнең вәкиллеге нормасы муниципаль район Советының билгеләнгән санының өчтән береннән арта алмый.

2. Муниципаль район Советы депутатын җирлекнең вәкиллекле органы депутатлары арасыннан сайлау җирлек Уставы нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Җирлекнең вәкиллекле органының җирлек башлыгын сайлау турындагы һәм җирлекнең вәкиллекле органы депутатын муниципаль район Советы депутаты итеп сайлау турындагы карары өч көн эчендә Муниципаль район Советына җибәрелә.

28 статья. Муниципаль район Советы депутаты статусы

1. Муниципаль район Советы депутаты вәкаләтләре аны сайлаган көннән башлана.

2. Муниципаль район Советы депутаты, әлеге Устав билгеләгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәгән килеш бергә алып бара.

3. Муниципаль район Советы депутаты статусына бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Муниципаль район Советы депутаты законнар, әлеге Устав, муниципаль район Советы карарлары нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

5. Муниципаль район Советы депутаты Муниципаль район Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне үтәргә тиеш:

1) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм шәхсән яисә аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә җирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә йогынты ясау өчен депутат статусын файдаланмаска;

2) депутат бурычларын объектив башкаруда шик тудырырлык үз-үзен тотышыннан тыелырга, шулай ук аның абруена яисә муниципаль район Советы абруена зыян китерергә сәләтле конфликтлы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы булганда - шәхси кызыксыну депутат бурычларын объектив үтәүгә йогынты ясый торган яисә йогынты ясый ала торган вәзгыять, - бу хакта муниципаль район Советына хәбәр итәргә һәм әлеге конфликтны булдырмауга яисә җайга салуга юнәлдерелгән карарны үтәргә;

4) муниципаль район Советында билгеләнгән гавами чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа мәгълүм булган белешмәләрне фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

6) физик һәм юридик затлардан депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә бүләкләүләр (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссуда, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) алынмаска.

6. Муниципаль район Советының даими нигездә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы депутаты түбәндәгеләргә хокуклы түгел:

1) шәхсән яисә ышанычлы затлар аша эшкуарлык эшчәнлеге белән шөгыльләнергә;

2) коммерция яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашу, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия белән идарә итүдә, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан түләүсез нигездә катнашырга, башка иҗтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләрендә катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан, Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасының югары вазыйфаи затына (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесенә) алдан хәбәр итеп, башка иҗтимагый оешманың съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларында катнашудан тыш) түләүсез нигездә катнашырга;

в) Россия Федерациясе субъекты муниципаль берәмлекләре советында, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тапшыру;

г) идарә органнарында һәм ревизия комиссиясендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә оештыруны, гамәлгә куючысы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешманы гамәлгә куючының вәкаләтләрен муниципаль берәмлек исеменнән гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукый актлар нигезендә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укытучы, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Бу очракта, әгәр Россия Федерациясенең халыкара килешүе яки Россия Федерациясе законнары белән башкасы каралмаган булса, укыту эшчәнлеге, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек чит дәүләт, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана алмый;

әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаса, Россия Федерациясе территориясендә эш итүче коммерцияле булмаган хөкүмәткә карамаган чит ил оешмаларының һәм аларның структур бүлекчәләренең идарә органнары, попечительләр һәм күзәтүчеләр советлары, бүтән органнары составына керү;

7. Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә тиеш. Депутатның, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасының, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затының вәкаләтләре «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда, әлеге Федераль законда каралмаган очракта, вакытыннан алда туктатыла.

8. Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты тарафыннан коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасының иң югары вазыйфаи заты (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) карары буенча уздырыла.

9. Әлеге статьяның 8 пункты нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтиҗәсендә «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарына туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында акчалар һәм (кертемнәр) кыйммәтле әйберләр саклауны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы җитәкчесе (яисә башка затлар) тарафыннан билгеләнгән вәкаләтләрне, җирле үзидарә органында кабул итү турында күрсәтелгән гариза белән вәкаләтле орган депутаты, җирле үзидарә органында җирле үзидарә органында вәкаләтле вәкил вәкаләтләрен яисә тиешле вәкаләтләрне куллану хакында мөрәҗәгать итә.

10. Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дөрес булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр биргән җирле үзидарә депутатына, сайланулы органы әгъзасына, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затына, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, әгәр әлеге белешмәләрне бозуның файдасы булмаса, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

1) кисәтү;

2) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, җирле үзидарәнең сайланулы органы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органында вазыйфасыннан азат итү, аның вәкаләтләре чоры тәмамланганчы, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, җирле үзидарәнең сайланулы органында вазыйфасын биләү хокукыннан мәхрүм итү;

3) даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашырудан аның вәкаләтләре чоры туктатылганчы даими нигездә вәкаләтләр башкару хокукыннан мәхрүм итеп азат итү;

4) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, җирле үзидарәнең сайланулы органында аның вәкаләтләре чоры туктатылганчы вазыйфаларны биләүне тыю;

5) вәкаләтләре чоры туктатылганчы даими нигездә вәкаләтләр башкаруны тыю.

11. Депутатка, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасына, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затына куллану турында карар кабул итү тәртибе әлеге статьяның 10 пунктында күрсәтелгән җаваплылык чаралары Татарстан Республикасы законы нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.

29 статья. Муниципаль район Советы депутатының муниципаль район халкы белән үзара мөнәсәбәте

1. Муниципаль район Советы депутаты муниципаль район халкы, шулай ук муниципаль район территориясендә урнашкан предприятиеләр, оешмалар, дәүләт органнары һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Муниципаль район Советы депутаты аның вәкиле булган Поселениедә яшәүчеләр алдында хисап тота.

3. Муниципаль район Советы депутаты муниципаль район халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чараларны күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, аларда булган мәсьәләләрне дөрес һәм үз вакытында хәл итәргә тиеш.

30 статья. Муниципаль районның яңа сайланган Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш муниципаль районы Советы беренче утырышка муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән икесе сайланганнан соң җиде көннән дә соңга калмыйча җыела. Муниципаль район Советының сайлаулардан соң беренче утырышын муниципаль район башлыгы

чакыра һәм әзерли, ә ул булмаганда муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе була.

2. Муниципаль район Советының сайлаулардан соң беренче утырышын муниципаль район башлыгын сайлаганчы муниципаль район Советы депутаты ача һәм яшь буенча иң өлкән депутат алып бара.

31 статья. Муниципаль район Советы компетенциясе

1. Муниципаль район Советы компетенциясендә түбәндәгеләр бар:

1) муниципаль район Уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, муниципаль хокукый актлар чыгару;

2) Менделеевск муниципаль районының рәсми символларын билгеләү;

3) муниципаль район бюджетын һәм аның үтәлеше турында хисап раслау;

4) җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, аларны түләү буенча салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә ташламалар бирү;

5) муниципаль районның социаль-икътисадый үсеш стратегиясен раслау;

6) энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслау;

7) муниципаль районның чикләрен үзгәртү, аны үзгәртү турындагы инициативаны күрсәтү;

8) җирле референдумны билгеләү;

9) муниципаль район башлыгын сайлау;

10) муниципаль район башлыгы урынбасарын сайлау;

11) муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләп кую, аның отставкасын кабул итү;

12) муниципаль район башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең иң чик санын билгеләү;

13) муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрү тәртибен билгеләү, конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;

14) Контроль-хисап палатасы турында нигезләмәне, Финанс-бюджет палатасы турында нигезләмәне һәм мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы турында нигезләмәне раслау;

16) муниципаль районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне билгеләү;

17) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;

18) муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп оештыру һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибен, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан бирелә торган хезмәтләргә тарифлар билгеләү тәртибен һәм, әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләр тәртибен билгеләү;

19) муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында муниципаль районның катнашу тәртибен билгеләү;

20) муниципаль районның җирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

21) җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан вәкаләтләр үтәлешен тикшереп тору;

22) муниципаль районны территориаль планлаштыру документларын, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау;

23) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның җирле резервларын булдыру һәм алардан файдалану тәртибен билгеләү;

24) җирлекләрнең бюджет тәэмин ителеше дәрәҗәсен тигезләү өчен муниципаль район бюджетыннан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

25) үз массакүләм мәгълүмат чараларын гамәлгә ашыру;

26) муниципаль район Уставы һәм муниципаль район Советы карарлары аңлатмасы;

27) муниципаль район Советы Регламентын һәм үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча башка карарлар кабул итү;

28) муниципаль район Советы аппараты турындагы нигезләмәне раслау;

29) муниципаль район башлыгын отставкага чыгару турында карар кабул итү;

30) муниципаль районның контроль-хисап палатасы рәисен һәм әгъзаларын (аудиторларны) билгеләнгән тәртиптә билгеләп кую;

31) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнарның вәкиллекле органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге Устав тарафыннан муниципаль район Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Муниципаль район Советы муниципаль район башлыгының, муниципаль район Башкарма комитеты башлыгының аларның эшчәнлеге нәтиҗәләре, җирле администрация һәм муниципаль район башлыгының ведомство буйсынуындагы башка органнары эшчәнлеге турында, шул исәптән муниципаль район Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турындагы еллык хисапларын тыңлый.

32 статья. Муниципаль район Советының эш тәртибе

1. Муниципаль район Советының эш тәртибе әлеге Устав һәм Муниципаль район Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Муниципаль район Советы эшенең төп рәвеше булып аның муниципаль район Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләре хәл ителә торган утырышлары тора.

3. Муниципаль район Советы утырышы, әгәр анда муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санының кимендә яртысы катнашса, тулы хокуклы була.

4. Муниципаль район Советының чираттагы утырышлары кирәк саен үткәрелә, әмма кимендә өч айга бер тапкыр уздырыла. Чираттан тыш утырышлар муниципаль

район башлыгы яки муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән бере инициативасы белән чакырыла.

5. Совет утырышлары муниципаль район башлыгы тарафыннан чакырыла. Муниципаль район Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырышның - аны үткәрүгә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр итә.

6. Муниципаль район Советы утырышлары ачык һәм хәбәрдар уздырыла. Муниципаль район Советының ачык утырышларында муниципаль районның теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда Муниципаль район Советы ябык утырыш үткәрү турында карар кабул итәргә хокуклы, анда бары тик муниципаль район Советы тарафыннан чакырылган затлар, шулай ук законнар нигезендә утырышта катнашу хокукы булган затлар гына катнаша ала.

7. Муниципаль район Советының һәр утырышы беркетелә һәм стенографияләнә. Утырыш беркетмәсенә утырышны уздыру датасы, урыны һәм вакыты турындагы белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр санап үтелә һәм, тавыш бирү йомгакларын күрсәтеп, кабул ителгән барлык карарлар теркәлә. Муниципаль район Советы утырышы беркетмәсенә имза салынганнан соң Муниципаль район башлыгы аның белән муниципаль районның теләсә кайсы кешесе таныша ала.

8. Муниципаль район Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Муниципаль район Советы депутаты шәхсән үзе тавыш бирү хокукын гамәлгә ашыра. Муниципаль район Советы утырышларында тавыш бирү ачык һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлеге Устав, Муниципаль район Советы Регламенты белән билгеләнә.

33 статья. Муниципаль район Советы эшчәнлеген оештыру

1. Муниципаль район Советы эшчәнлеген муниципаль район башлыгы оештыра.

2. Муниципаль район Советы Регламенты нигезендә, муниципаль район Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карау һәм әзерләү өчен, депутатлар арасыннан, муниципаль район башлыгыннан һәм аның урынбасарыннан тыш, муниципаль район Советы эшчәнлегенең төп юнәлешләре буенча даими комитетлар төзелә, шулай ук вакытлы комиссияләр төзелергә мөмкин.

3. Муниципаль программаларны, Муниципаль район Советы карарлары проектларын әзерләү, муниципаль район карамагына кертелгән аеруча мөһим мәсьәләләрне тикшерү өчен Муниципаль район Советы каршында аның карары буенча депутатлар, муниципаль район башкарма комитеты, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм муниципаль район халкы составында эш, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин.

4. Муниципаль район Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башкача тәэмин итүне муниципаль район Советы аппараты гамәлгә ашыра.

34 статья. Муниципаль район Советының контроль функцияләрен гамәлгә ашыру

1. Муниципаль район Советы муниципаль район территориясендә әлеге Уставның Муниципаль район Советы кабул итә торган нигезләмәләренең, муниципаль район бюджетының үтәлешен, муниципаль районны үстерү программаларын, муниципаль район башкарма комитеты һәм аның җитәкчесе эшчәнлеген тикшереп тора.

2. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, муниципаль район Советы, муниципаль район башлыгы карары белән депутатлар арасыннан күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләре төзелергә мөмкин.

3. Муниципаль район Советы, Муниципаль район башлыгы, закон нигезендә муниципаль район бюджеты акчаларыннан максатчан файдалануга, муниципаль мөлкәттән файдалануның нәтиҗәлелегенә, шулай ук муниципаль район башкарма комитетының финанс-хуҗалык эшчәнлегенең башка мәсьәләләренә тикшерүләр (ревизияләр) үткәрелергә мөмкин. Тикшерүләр (ревизияләр) үткәрүгә билгеләнгән тәртиптә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре җәлеп ителергә мөмкин.

4. Муниципаль районның башкарма комитеты, аның җитәкчесе, предприятиеләре, учреждениеләре, оешмалары, вазыйфаи затлары, әгәр законда башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль район Советы, аның контроль комиссияләре депутаты, муниципаль район Советы депутаты мөрәҗәгате буенча муниципаль район Советы карамагына караган мәсьәләләр буенча соратып алына торган мәгълүмат бирергә, ә кануннарны, муниципаль хокукый актларны бозган очракта, хокук бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Муниципаль район Советы, контроль функцияләрен башкарганда, муниципаль район Башкарма комитетының финанс-хуҗалык һәм башкарма-күрсәтмә эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

35 статья. Муниципаль район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Муниципаль район Советы вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) муниципаль район Советы үз-үзен таркату турында карар кабул итте;

2) муниципаль район Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кергән очракта, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләрен тапшыруына бәйле рәвештә;

3) “Җирле үзидарәнең гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 4, 6 өлешләре нигезендә гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлек үзгәртеп корылган очракта, шулай ук муниципаль район бетерелгән очракта.

4) муниципаль район чикләрен үзгәртү нәтиҗәсендә муниципаль район сайлаучылары саны 25 проценттан артыгракка арткан очракта;

5) гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль норматив хокукый актны бастырып чыгару срогы бозылган очракта.

2. Муниципаль район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга аның депутатларының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылуга сәбәп була.

3. Муниципаль район Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, җирлекләрнең вәкиллекле органнары бер ай дәвамында муниципаль район Советы составына башка депутатларны сайларга тиеш.

36 статья. Муниципаль район Советының үз-үзен таркату турында карар кабул итү тәртибе

1. Муниципаль район Советының үз-үзен таркату турындагы карар муниципаль район башлыгы яисә муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санының кимендә яртысы күләмендә депутатлар төркеме инициативасы белән кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында карар кабул итү инициативасы түбәндәгечә күрсәтелә алмый:

1) муниципаль район Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) муниципаль район бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турында хисап раслау чорында;

3) муниципаль район башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, муниципаль районның яңа башлыгын сайлаганчы.

3. Муниципаль район Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен тарату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа рөхсәтнең сәбәпләрен нигезләүче башка материаллар да өстәлергә мөмкин.

4. Муниципаль район Советы карары белән депутатлар арасыннан үзтаркалу турындагы мәсьәләне алдан карау өчен комиссия төзелә. Муниципаль район Советы яки Муниципаль район башлыгы карары буенча муниципаль район Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә халык алдында тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Муниципаль район Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карауның дәвамлылыгы муниципаль район Советы депутатларының һәм муниципаль район кешеләренең үз-үзләрен тарату инициативасын һәрьяклап һәм объектив тикшерү мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Үз-үзен таркату турындагы карар үз-үзен тарату турындагы инициативаны чыгарган көннән соң ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Муниципаль район Советының үз-үзен таркату турындагы карар муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яшерен тавыш бирү юлы белән өчтән ике тавыш белән кабул ителә.

7. Муниципаль район Советы үз-үзен таркату турындагы тәкъдимнәр кире кагылган очракта, үз-үзен таркату турындагы кабат инициатива үз-үзен тарату турындагы мәсьәлә буенча тавыш биргән көннән бер елдан да иртәрәк булмаган вакытта күрсәтелергә мөмкин.

37 статья. Муниципаль район Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Муниципаль район Советы депутаты вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;

5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;

6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

7) Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданы йә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкача каралмаган булса, җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

9) муниципаль район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә юллама;

11) әлеге Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

Муниципаль район Советы депутатын чакыртып алу нигезләре булып, суд тәртибендә расланган, тиешле җирлек сайлаучыларының ышанычын шик астына куя торган һәм депутат бурычларын үтәмәүдә, депутат статусына туры килми торган гамәлләр кылуда, Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлеге Уставын һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәүдә чагыла торган конкрет хокукка каршы карарлар яисә гамәлләр (гамәл кылмау) тора.

2. Муниципаль район Советы депутатының әлеге статьяның 1 - 7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карар Муниципаль район Советы тарафыннан вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигезләр барлыкка килгән көннән алып 30 көннән дә соңга

калмыйча кабул ителә, ә бу нигез муниципаль район Советы сессияләре арасында барлыкка килсә, - мондый нигез барлыкка килгән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Әлеге статьяның 1 пунктының 8 бүлегендә каралган очракта, муниципаль район Советы депутаты вәкаләтләре чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтиҗәләре рәсми басылып чыккан көннән җирлекнең тиешле вәкиллекле органы депутаты туктатыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы 9 пунктчасында каралган очракта муниципаль район Советы депутатының вәкаләтләре муниципаль район Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган йә җирлек башлыгының яисә җирлек Советы депутатының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

5. Депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты, муниципаль вазыйфаны биләүче башка зат вәкаләтләре әлеге Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла.

IV бүлек. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН БАШЛЫГЫ

38 статья. Муниципаль район башлыгы - муниципаль районның иң югары вазыйфаи заты

1. Муниципаль район башлыгы муниципаль районның югары вазыйфаи заты булып тора.

2. Муниципаль район башлыгы муниципаль район Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара.

3. Муниципаль район башлыгының рәсми атамасы - "Менделеевск муниципаль районы башлыгы".

39 статья. Муниципаль район башлыгын сайлау тәртибе

1. Муниципаль район башлыгы муниципаль район Советы депутатлары арасыннан муниципаль район Советы вәкаләтләре чорына ачык тавыш бирү юлы белән сайлана. Муниципаль район башлыгын сайлау муниципаль район Советы депутатлары тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль район Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге тавыш бирсә, муниципаль районның сайланган башлыгы булып санала.

3. Муниципаль район башлыгы сайланганнан соң түбәндәге ант китерә:

"Менделеевск муниципаль районы башлыгының миңа йөкләнгән югары бурычларын үтәгәндә Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, Менделеевск муниципаль районы Уставын үтәргә, Менделеевск муниципаль районы халкының иминлеген тәэмин итү, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчемне һәм белемемне куярга ант итәм".

40 статья. Муниципаль район башлыгы статусы

1. Муниципаль район башлыгы даими нигездә эшли.

2. Муниципаль район башлыгы үз эшчәнлегендә муниципаль район халкына һәм Муниципаль район советына федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә контрольлек итү һәм хисап бирү эшчәнлеге алып бара.

3. Муниципаль район башлыгы муниципаль район Советы каршында үз эшчәнлеге турында елына кимендә бер мәртәбә хисап тота.

4. Муниципаль район башлыгы "Коррупциягә каршы көрәш турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәргә тиеш.

5. Муниципаль район башлыгы гражданлык яисә җинаять эше буенча йә административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яисә вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) сыйфатында катнаша алмый.

Муниципаль район башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге Устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

41 статья. Муниципаль район башлыгы вәкаләтләре

Муниципаль район башлыгы:

1. Районны башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә, ышанычнамәсез рәвештә муниципаль район исеменнән эш итә;

2. җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен хәл итү буенча җирле үзидарә органнары тарафыннан вәкаләтләрне гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

3. Муниципаль район Советы эшен оештыра, муниципаль район Советы утырышын чакыра һәм аларда рәислек итә;

4. Муниципаль район советына үз эшчәнлеге һәм аңа буйсынучы җирле үзидарә органнары эшчәнлеге нәтиҗәләре турында, шул исәптән Муниципаль район Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык хисаплар тапшыра;

5. Муниципаль район Советы кабул иткән әлеге Устав, хокукый актларга кул куя һәм халыкка җиткерә;

6. Муниципаль район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар үз вәкаләтләре чикләрендә бастырып чыгара;

7. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт төзи;

8. Муниципаль район Советы эшендә җәмәгатьчелек фикерен хәбәрдарлыгын һәм исәпкә алуны тәэмин итү чараларын күрә;

9. гражданнарны кабул итүне, аларның мөрәҗәгатьләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;

10. Муниципаль район Советының утырышлар беркетмәләренә имза сала;

11. Муниципаль район Советы аппараты эше белән җитәкчелек итә;

12. Муниципаль район Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;

13. Муниципаль район Советын тотуга һәм аның эшчәнлеген тәэмин итүгә муниципаль район бюджетында каралган чыгымнар буенча күрсәтмә бирүче булып тора;

14. Закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча муниципаль район Советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

15. Муниципаль районның җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, муниципаль район территориясендә гамәлдә булган Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән тиешле хезмәттәшлеген тәэмин итә;

16. Муниципаль район исеменнән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары белән шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек итү һәм гамәлләрне координацияләү турында килешүләр төзи;

17. Федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль районнар башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Устав, муниципаль район Советы карарлары белән муниципаль район башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

18. "Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль-хосусый партнерлык өлкәсендә чыгыш ясый.

19. муниципаль-хосусый партнерлык проектын гамәлгә ашыру турында карар кабул итә. 20. "Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында" 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясындагы 2 өлеше нигезендә муниципаль-хосусый партнерлык өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы җирле үзидарә органын билгели.

42 статья. Муниципаль район башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Муниципаль район башлыгының вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) “Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага китү;

4) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан ваз кичү;

5) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;

7) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданы йә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкача каралмаган булса, җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы;

10) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алу;

11) сәламәтлеге торышы буенча суд тәртибендә билгеләнгән җайга сәләтсезлеген муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга;

12) «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 4, 6 өлешләре нигезендә гамәлгә ашырыла торган муниципаль районны үзгәртеп кору, шулай ук муниципаль район бетерелгән очракта;

13) муниципаль район чикләрен үзгәртү нәтиҗәсендә муниципаль берәмлек сайлаучылары санын 25 проценттан артыкка арттыруны;

2. Муниципаль район башлыгы вәкаләтләре, Россия Федерациясе Президентының ышанычын югалтуга бәйле рәвештә, түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) “Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында” Федераль законда билгеләнгән тыюны муниципаль район башлыгы, аның хатыны һәм балигъ булмаган балалары тарафыннан үтәмәү;

2) муниципаль район муниципаль сайлауларда сайланган муниципаль район башлыгына карата Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) булу яисә счетлар (кертемнәр) булу, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклау, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яисә) алардан файдалану, күрсәтелгән зат муниципаль район башлыгы сайлауларында кандидат буларак теркәлгән чорда билгеләнде. Шул ук вакытта «чит ил финанс инструментлары» төшенчәсе әлеге өлешнең 1 пунктында күрсәтелгән мәгънәдә кулланыла.

3. Муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган йә аңа карата суд карары буенча сак астына алу яисә вазыйфасыннан вакытлыча

читләштерү рәвешендә процессуаль мәҗбүр итү чаралары кулланылган очракта, аның вәкаләтләрен вакытлыча район башлыгы урынбасары башкара.

4. Муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта муниципаль берәмлек башлыгын сайлаулар "Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында" 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән срокларда уздырыла.

5. вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасыннан ваз кичү турында йә муниципаль берәмлек башлыгын отставкага чыгару турында муниципаль район Советы карары нигезендә отставкага чыгару турында Татарстан Республикасы югары вазыйфаи затының (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) хокукый акты нигезендә йә суд тәртибендә шушы хокукый актка яисә карарга шикаять биргән очракта, муниципаль сайлауларда сайлана торган муниципаль берәмлек башлыгын вакытыннан алда сайлаулар суд карары закон көченә кергәнче билгеләнеп куела алмый.

6. Муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, муниципаль район Советы тарафыннан үз составыннан яисә конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан сайланып куелган муниципаль берәмлек башлыгын сайлау вәкаләтләре шул рәвешле туктатылган көннән алып алты айдан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының вәкаләтләре чоры тәмамланганчы алты айдан да кимрәк вакыт калган булса, муниципаль берәмлек башлыгын муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы составыннан сайлау яңа сайланган муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының беренче утырышында гамәлгә ашырыла, ә конкурс комиссиясе тарафыннан конкурс нәтиҗәләре буенча тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан муниципаль берәмлек башлыгын сайлау - муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органын тулы хокуклы составында сайлаган көннән алып өч ай эчендә башкарыла.

7. Вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган муниципаль берәмлек башлыгы (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең югары башкарма органы җитәкчесе) муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасыннан ваз кичү турында йә муниципаль берәмлек башлыгын отставкага чыгару турында муниципаль район Советы карары нигезендә отставкага чыгару турында муниципаль берәмлек башлыгы шушы хокукый актка яисә суд тәртибендә карарга шикаять биргән очракта, муниципаль район Советы үзенең составыннан яисә конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан муниципаль берәмлек башлыгын закон көченә кергәнче сайлау турында карар кабул итәргә хокуклы түгел.

43 статья. Муниципаль район башлыгы урынбасары

1. Муниципаль район башлыгы тәкъдиме буенча Муниципаль район Советы депутатлары арасыннан муниципаль район башлыгы урынбасары сайлана.

2. Муниципаль район Советы депутаты, муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге аны хуплап тавыш бирсә, муниципаль район башлыгының сайланган урынбасары булып санала.

3. Муниципаль район башлыгы урынбасары муниципаль район Советы Регламентында һәм (яисә) муниципаль район башлыгының хокукый акты белән билгеләнгән функцияләрне үти, муниципаль район башлыгының йөкләмәләрен үти, ә ул вакытлыча вафат булган (авыруга яисә отпускка бәйле) яисә үз бурычларын үтәү мөмкин булмаган очракта, йә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә аңа карата суд карары буенча сак астына алу яисә вазыйфасыннан вакытлыча читләштерү рәвешендә процессуаль мәҗбүр итү чараларын куллану чараларын күрә, муниципаль район башлыгының вазыйфаларын башкара.

4. Муниципаль район башлыгы урынбасары үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

5. Муниципаль район башлыгы урынбасары вәкаләтләре әлеге Уставның 37 статьясында каралган нигезләрдә вакытыннан алда туктатыла.

6. Муниципаль район башлыгы урынбасары муниципаль район башлыгы инициативасы буенча кабул ителә торган яисә муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә 50 процент күләмендә депутатлар төркеме таләбе буенча вазыйфадан теләсә кайсы вакытта алынырга мөмкин. Муниципаль район башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санынннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

7. Муниципаль район башлыгы урынбасары "Коррупциягә каршы тору турында" 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары һәм муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәргә тиеш.".

V бүлек. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

44 статья. Муниципаль районның башкарма комитеты - муниципаль район җирле үзидарәсенең башкарма-күрсәтмә органы

1. Муниципаль районның башкарма комитеты муниципаль район җирле үзидарәсенең башкарма-күрсәтмә органы булып тора.

2. Муниципаль район башкарма комитетының рәсми исеме - "Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы башкарма комитеты".

3. Муниципаль районның башкарма комитеты муниципаль район Советына, Муниципаль район башлыгына һәм муниципаль район халкына хисап тотты һәм аны контрольдә тотты.

4. Муниципаль районның башкарма комитеты муниципаль район гербын сурәтләгән һәм үз исеме белән мөһер, бланклар тота.

5. Муниципаль район башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итүгә чыгымнар муниципаль район бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

45 статья. Муниципаль районның башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы Башкарма комитет җитәкчесе тәкъдиме буенча муниципаль район Советы тарафыннан раслана.

2. Муниципаль район башкарма комитеты структурасына Башкарма комитет җитәкчесе, аның урынбасарлары, тармак (функциональ) һәм (яисә) башкарма комитетның территориаль органнары керә.

3. Муниципаль районның башкарма комитеты органнары муниципаль район Советы раслый торган нигезләмәләр нигезендә эшлиләр.

4. Муниципаль район Башкарма комитеты эшчәнлегендә аның компетенциясенә кертелгән җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү бурычларын килештерелгән рәвештә хәл итү өчен муниципаль районның башкарма комитеты карары белән муниципаль район башкарма комитеты каршында координация, эксперт һәм башка киңәш бирү (консультатив) органнары төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән органнар муниципаль районның башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш иҗтимагый башлангычларда тормышка ашырыла.

46 статья. Башкарма комитет вәкаләтләре

Муниципаль районның башкарма комитеты:

Муниципаль районның башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- муниципаль район бюджеты проектын (бюджет проектын һәм урта сроклы финанс планын) төзүне тәэмин итә;

- кирәкле документлар һәм материаллар белән муниципаль район бюджеты проектын (бюджет проекты һәм уртача сроклы финанс планы) муниципаль район Советы раславына кертә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яисә) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

- муниципаль район бюджетының үтәлешен тәэмин итә һәм бюджет хисабы төзи, муниципаль район Советы раславына муниципаль район бюджеты үтәлеше турында хисап бирә;

- муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

- муниципаль районның социаль-икътисадый үсеш стратегиясен эшләүне тәэмин итә һәм гамәлгә ашыра;

- муниципаль район бюджетын үтәүне, муниципаль районның комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнарын һәм программаларын үтәүне оештыра;

- муниципаль районның комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнарының һәм программаларының үтәлеше турында хисаплар әзерләүне тәэмин итә;

- муниципаль районның икътисады һәм социаль өлкәсе торышын чагылдыра торган статистик күрсәткечләрне җыюны оештыра һәм күрсәтелгән дәүләт хакимияте органнарына Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә тапшыру;

- муниципаль район бюджеты акчалары исәбеннән җирлекләрнең бюджет тәэмин ителеше дәрәҗәләрен тигезләүне тәэмин итә;

2) муниципаль милеккә идарә өлкәсендә, муниципаль район территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр:

- муниципаль районның муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, алардан файдалану, кушу һәм арендалау мәсьәләләрен (әгәр муниципаль район Советы карары белән башкасы билгеләнмәгән булса) хәл итә;

- муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан бирелә торган хезмәтләргә тарифлар раслый, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләр, федераль законнарда башкасы каралмаган булса, муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс белән тәэмин итүне һәм муниципаль биремне үтәүне бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан финанс белән тәэмин итүне гамәлгә ашыра, шулай ук муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуны гамәлгә ашыра;

- муниципаль милектәге предприятиеләр, оешмалар белән муниципаль районның икътисадый һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында шартнамәләр төзи; муниципаль район территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәге предприятиеләр төзүгә ярдәм итә;

- муниципаль районның административ участогында эшләү өчен бина полициянең участок вәкаләтле вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә бирә;

- 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәрнең күрсәтелгән вазыйфа буенча бурычларын үтәү чорына торак урыны бирә;

3) территориаль планлаштыру, җирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирә табигать мохитен саклау өлкәсендә:

- муниципаль район Советы раславына муниципаль районны территориаль планлаштыру документлары, муниципаль районның башка шәһәр төзелеше документлары проектларын эшли һәм кертә һәм аларны гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

- муниципаль район территориясендә гамәлгә ашырыла торган шәһәр төзелеше эшчәнлеген тәэмин итүнең мәгълүмат системаларын алып бара, муниципаль ихтыяҗлар өчен муниципаль район чикләрендә җир кишәрлекләрен резервлый һәм тартып ала;

- әйләнә-тирә мохитне саклау буенча җирлекара характердагы чараларны оештыра;

- көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерүне һәм эшкәртүне оештыра;

- муниципаль район территориясендә җирле әһәмияттәге дәвалау-савыктыру урыннарын һәм курортларны саклауны оештыра һәм гамәлгә ашыра, җирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләреннән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра;

- муниципаль район ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре булдыру өчен кирәкле эшләрне башкаруны тәэмин итә, федераль закон нигезендә ясалма җир кишәрлеге төзү турында шартнамә төзү хокукына ачык аукцион үткәрә;

- муниципаль районның авылара территориясендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыра;

“Дәүләт күчемсез милек кадастры турында” 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә комплекслы кадастр эшләре башкаруны һәм территориянең планы картасын раслауны оештыра;

4) төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән тыш җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыруны тәэмин итә, муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән читтә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын муниципаль тикшереп торуны гамәлгә ашыра, аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итә, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм муниципаль район чикләрендә җирлекләр арасында халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны тәэмин итә;

- муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар арасында халыкка хезмәт күрсәтүче иҗтимагый транспорт тукталышлары маршрутларын, хәрәкәт графигын, тукталыш урыннарын раслый яисә килештерә;

- муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар чикләреннән читтә җәмәгать транспорты тукталышлары өчен бирелгән урыннарны төзекләндерүне тәэмин итә;

- җирлекләрне элемтә хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- адреслар бирүне, адреслар үзгәрүне, аннулированиене, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш) исемнәр бирүне, муниципаль районның авылара территориясе чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирүне, мондый исемнәрне үзгәртүне, гамәлдән чыгаруны, мәгълүматны дәүләт адреслы реестрында урнаштыруны тәэмин итә;

5) торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә, шулай ук төзекләндерү һәм авыл хуҗалыгы өлкәсендә:

- энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны гамәлгә ашыра, күпфатирлы йортларны, муниципаль район чикләрендә муниципаль торак фондын тәшкил итүче биналарны энергетик яктан тикшерүне оештыра, энергияне сак тоту турындагы һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чараларны оештыра һәм үткәрә;

- муниципаль район чикләрендә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә җирлекләрне электр һәм газ белән тәэмин итүне оештыра;

- муниципаль район составына керүче җирлекләрне җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, китапханә фондларын туплауны һәм саклауны тәэмин итүне оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм җирлекара күмү урыннарын карап тотуны тәэмин итә;

- муниципаль район составына керүче җирлекләрдә җирле традицион халык сәнгать иҗатын үстерү өчен шартлар тудыра;

- муниципаль район составына керүче җирлекләрне ял итүне оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәт күрсәтүләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

- җирлекләрдә авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү, авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүгә ярдәм итә, социаль юнәлештәге коммерциячел булмаган оешмаларга, хәйрия эшчәнлегенә һәм иреклелеккә ярдәм итә;

- муниципаль район территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакүләм спортны үстерүне тәэмин итә, муниципаль районның рәсми физкультура-савыктыру һәм спорт чараларын уздыруны оештыра;

- «Җылылык белән тәэмин итү турында» Федераль законда каралган җылылык белән тәэмин итүне оештыру буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- "Су белән тәэмин итү һәм су бүлеп бирү турында" Федераль законда каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- реклама конструкцияләрен урнаштыру схемасын раслый, муниципаль район территориясендә реклама конструкцияләрен урнаштыруга һәм эксплуатацияләүгә рөхсәт бирә, мондый рөхсәтләрне юкка чыгара, муниципаль район территориясендә «Реклама турында» 2006 елның 13 мартындагы 38-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла торган үз белдеге белән билгеләнгән реклама конструкцияләрен күрсәтү турында күрсәтмәләр бирә;

6) мәгариф һәм сәламәтлек саклау өлкәсендә:

- муниципаль мәгариф оешмаларында төп гомуми белем бирү программалары буенча (федераль дәүләт белем бирү стандартлары нигезендә төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәэмин итү вәкаләтләреннән тыш) һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыра, муниципаль мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыра (финанс ягыннан тәэмин итү Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган балаларга өстәмә белем бирүдән тыш), балаларга муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карау һәм тәрбияләүне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра, шулай ук каникул вакытында балаларның ялын оештыра;

- муниципаль мәгариф оешмалары биналарын һәм корылмаларын карап тотуны, аларга якын территорияләрне төзекләндерүне тәэмин итә;

- мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белем бирү программалары буенча укырга тиешле балаларны исәпкә ала, муниципаль мәгариф оешмаларын муниципаль районның конкрет территорияләренә беркетә;

- муниципаль белем бирү оешмаларын төзи, яңадан оештыра, юкка чыгара (югары белем бирүче муниципаль районнарның җирле үзидарә органнары

тарафыннан төзелүдән тыш), муниципаль мәгариф оешмаларын гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен башкара;

- муниципаль район территориясендә халыкка медицина ярдәме күрсәтү өчен шартлар тудыра (халкы башкарма хакимиятнең аерым территорияләр халкын медик-санитар тәэмин итү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль органы буйсынуындагы медицина оешмаларында медицина ярдәме белән тәэмин ителә торган территорияләрнең Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган исемлегенә кертелгән җирлекләр территорияләреннән тыш) гражданнарга медицина ярдәме күрсәтүнең дәүләт гарантияләренең территориаль программасы нигезендә;

- балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча җирлекара характердагы чаралар оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына, җирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларына, муниципаль район Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра;

7) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

- муниципаль район территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- дәүләт хакимияте органнарының һәм дәүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның җирле үзидарә хокукларын боза торган актларына билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яисә арбитраж судта шикаять бирә;

- муниципаль милиция тарафыннан җәмәгать тәртибен саклауны оештыруны тәэмин итә;

- муниципаль район территориясендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм алардан килгән зыяннарны бетерүдә катнаша;

- территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, муниципаль район халкын һәм территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау буенча чаралар уздыруны оештыра һәм тәэмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның җирле резервларын булдыруны тәэмин итә;

- муниципаль район территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы яисә килеп чыгу куркынычы турында халыкка вакытында хәбәр итүне һәм халыкка мәгълүмат бирүне тәэмин итә;

- су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итү, аларның гомерен һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

- җирле референдумны әзерләүне һәм уздыруны, муниципаль район чикләрен үзгәртү, муниципаль районны үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- үз вәкаләтләре чикләрендә террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау, шулай ук «Террорчылыкка каршы тору турында» һәм «Экстремистик эшчәнлеккә каршы көрәш турында» Федераль законнар нигезендә муниципаль район территориясендә террорчылык һәм экстремизм күренешләре нәтиҗәләрен минимизацияләү һәм (яисә) бетерү буенча чаралар күрүне тәэмин итә;

- муниципаль район чикләрендә коррупциягә каршы тору чараларын күрә;

- муниципаль район территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының милләтара һәм конфессияара татулыгын ныгытуга, телләрен һәм мәдәниятен үстерүгә, милли азчылыкларның хокукларын гамәлгә ашыруга, мигрантларның социаль һәм мәдәни җайлашуын тәэмин итүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлтелгән чаралар эшли һәм гамәлгә ашыра;

8) муниципаль районның җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен башкару өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль районның җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм алардан тиешенчә файдалануны тәэмин итә;

- тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- муниципаль районның җирле үзидарә органнары карамагындагы матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан муниципаль район Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен өстәмә файдалануны тәэмин итә;

- Россия Федерациясенең су законнарында билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесенең вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, шәхси һәм көнкүреш ихтыяҗлары өчен гомуми файдаланудагы су объектларыннан файдалану кагыйдәләрен билгели, моңа гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр полосаларына ирекле керүен тәэмин итү дә керә;

9) башка вәкаләтләр:

- муниципаль хезмәтләр реестрын төзү һәм алып бару тәртибен билгели;

- җирлекләрнең архив фондларын саклауны да кертеп, муниципаль архивны төзи һәм үз эченә ала;

- үз вәкаләтләре чикләрендә федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элемтәләрне гамәлгә ашыра;

- муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча, кануннарда, әлеге Устав тарафыннан кертелгән вәкаләтләрдән тыш, муниципаль район Советы карарлары белән муниципаль район Советы, муниципаль район башлыгы яисә муниципаль районның башка җирле үзидарә органнары компетенцияләренә карый.

2. Муниципаль район башкарма комитеты муниципаль контрольне тормышка ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Муниципаль район Башкарма комитетының муниципаль контроль өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль өлкәсендә бердәм дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) муниципаль берәмлек территориясендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында" 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре мондый органнарның статусын билгели торган хокукый актлар нигезендә муниципаль район Башкарма комитеты органнарына йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашыру "Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында"2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән җайга салына.

3. Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы Башкарма комитетына җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү һәм җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм өлкә законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру буенча Татарстан Республикасы Менделеевск шәһәр башкарма комитетының (алга таба - Җирлекнең башкарма комитеты) вәкаләтләрен үтәү йөкләнә.

Муниципаль районның башкарма комитеты авыл җирлеге башкарма комитеты компетенциясе чикләрендә Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы "Менделеевск шәһәре" муниципаль берәмлеге Уставында беркетелгән җирлекнең башкарма комитеты вәкаләтләрен башкара.

47 статья. Муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә башкарма комитет вәкаләтләре

1. Башкарма комитет муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә хокуклы:

1) муниципаль район музейларын төзү;

2) опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнашу;

3) муниципаль район территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм күрсәтү һәм муниципаль район территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру;

5) 2008 елның 31 декабренә торышы буенча алар карамагындагы югары һөнәри белем бирү муниципаль мәгариф учреждениеләрен гамәлгә куючы функцияләрен гамәлгә ашыру;

6) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

7) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен гамәлгә ашыручы һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга булышлык күрсәтүче иҗтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү.

8) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия иҗтимагый берләшмәләре оешмалары тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтү;

9) «Кан донорлыгы һәм аның компонентлары турында» Федераль законда каралган чараларны гамәлгә ашыру;

10) нотариусның авылара территориясендә урнашкан торак пунктында булмаганда кануннарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

11) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартлары сыйфатын бәйсез бәяләүне оештыру өчен шартлар тудыру, шулай ук ведомство буйсынуындагы оешмалар җитәкчеләре эшчәнлеген бәяләгәндә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартлары сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләрен куллану һәм федераль законнар нигезендә оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтү шартлары сыйфатын бәйсез бәяләү нәтиҗәләре буенча ачыкланган җитешсезлекләрне бетерү буенча чаралар күрүне тикшереп тору;

12) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;

13) инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның физик культурасын һәм спортын үстерүгә, җайлаштырылган физик культураны һәм адаптив спортны үстерүгә ярдәм итү;

14) "Куллланучылар хокукларын яклау турында" 1992 елның 7 февралендәге 2300-I номерлы Россия Федерациясе Законында каралган куллланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру;

15) участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына әлеге вазыйфаны хезмәткәр биләгән вакытка торак урыны бирү;

16) алкоголь, наркотик яисә башка токсик исереклек халәтендәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру;

17) муниципаль янгын сагы булдыру.

2. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга (2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә аларга тапшырылмаган), әгәр бу федераль законнарда каралса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, җирле бюджетлар керемнәре исәбеннән, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән бюджетара трансфертлардан тыш, чигерүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре кергән башка мәсьәләләрне хәл итәргә хокуклы.

48 статья. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе

1. Муниципаль районның башкарма комитетын муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе җитәкли.

2. Муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе муниципаль районның әлеге вазыйфага контракт буенча билгеләнүче җирле үзидарәсенең вазыйфаи заты булып тора.

3. Муниципаль районның башкарма комитеты җитәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

4. Аерым оештыру-күрсәтмә функцияләрен гамәлгә ашыру өчен муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе урынбасарларга ия. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе вакытлыча булмаган (авыруга яисә отпускка бәйле) очракта яисә ул үз бурычларын үтәмәгән йә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктаткан очракта, аның вәкаләтләрен муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе урынбасарларының берсе вазыйфаларны билгеләнгән бүлешү нигезендә башкара.

5. Муниципаль районның контракт нигезендә үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы башкарма комитеты җитәкчесе:

1) муниципаль район Советына контроль бирелгән һәм хисап бирелгән;

2) муниципаль район советына муниципаль район башкарма комитетының эшчәнлеге һәм эшчәнлеге нәтиҗәләре турында, шул исәптән муниципаль район Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык хисаплар тапшыра;

3) муниципаль районның башкарма комитеты тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

4) Россия Федерациясе гражданлыгының туктатылуы турында муниципаль район башлыгына йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы турында язма рәвештә хәбәр итәргә тиеш, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга яисә чит дәүләт гражданлыгы сайланырга хокуклы йә чит ил гражданының Россия Федерациясе территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданының, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә сайланган булырга хокукы булган чит ил гражданының, бу хакта аңа мәгълүм булган көнне, әмма Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы яисә чит ил гражданлыгы (гражданлыгы) алынган көннән соңгы биш эш көненнән дә соңга калмыйча, йә әлеге документның төрен яисә башка төрен алырга.

49 статья. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү тәртибе

1. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе итеп билгеләнү конкурс нигезендә уздырыла.

2. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе өчен контракт шартлары муниципаль район Советы тарафыннан җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә һәм Татарстан Республикасы законы белән муниципаль районның җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә раслана.

3. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасына кандидатларда түбәндәгеләр булырга тиеш:

- муниципаль район Советы карары белән билгеләнә торган белгечлек буенча югары һөнәри белем йә белгечлек буенча башка югары һөнәри белем;

- тиешле вазыйфаи төркемнең муниципаль вазыйфаларында яисә аларга тиңләштерелгән дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларында кимендә ике ел муниципаль хезмәт стажы йә белгечлек буенча кимендә биш ел эш стажы;

- җитәкче, оешма җитәкчесе урынбасарының, дәүләт органының, җирле үзидарә органының, шулай ук аларның структур бүлекчәләре җитәкчеләренең вазыйфаларында кимендә биш ел идарә итү эшчәнлеге тәҗрибәсе;

- башкарма комитет җитәкчесенең вазыйфаи бурычларын үтәү өчен кирәкле күләмдә эшлекле сыйфатлар һәм күнекмәләр, ул муниципаль район Советы карары белән билгеләнә.

4. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс әлеге Устав һәм Муниципаль район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

5. Конкурс шартлары, аны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турында белешмәләр, контракт проекты конкурс уздырылган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарылырга тиеш.

6. Конкурсны үткәрү өчен конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә.

7. Муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрү тәртибе Муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә. Конкурсны уздыру тәртибе конкурс уздыру көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча конкурс шартларын, аны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турындагы белешмәләрне, контракт проектын бастырып чыгаруны күздә тотарга тиеш.

Менделеевск муниципаль районында конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны Муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль районда конкурс комиссиясенең дүртенче әгъзаларының берсе - Муниципаль район Советы тарафыннан, дүртенчесе - муниципаль районның административ үзәге, ә яртысы Татарстан Республикасы Президенты булып торучы Җирлек советы тарафыннан билгеләнә.

8. Зат муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасына конкурс нәтиҗәләре буенча конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә.

9. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт - муниципаль район башлыгы белән билгеләнә

50 статья. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесенең вәкаләтләре чоры

1. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт 5 елга төзелә.

51 статья. Башкарма комитет җитәкчесе вәкаләтләре

Башкарма комитет Җитәкчесе

1) муниципаль районның башкарма комитеты эшчәнлегенә бердәм началь принципларда җитәкчелек итә һәм үз компетенциясенә керә торган муниципаль районның башкарма комитеты тарафыннан үтәлгән өчен шәхсән җаваплы;

2) муниципаль район Советы, муниципаль район башлыгы, муниципаль районның башка җирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә муниципаль районның башкарма комитеты тарафыннан тәкъдим ителә;

3) муниципаль район Советы каравына муниципаль район бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны тапшыра;

4) муниципаль район Советы каравына муниципаль районның комплекслы социаль-икътисадый үсеш планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәлеше турындагы хисапларны тапшыра;

5) муниципаль район Советы раславына башкарма комитет структурасы проектын кертә, хезмәткәрләрнең иң чик саны һәм хезмәткә түләү фонды билгеләгән структура нигезендә муниципаль район башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;

6) башкарма комитет җитәкчесе урынбасарларын билгеләп куя һәм вазыйфаларыннан азат итә, алар арасындагы вазыйфаларны бүлә, алар урынына муниципаль хезмәткәрләрне һәм муниципаль район Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен билгеләп куя һәм вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеген тикшереп тора, аларга карата бүләкләү һәм дисциплинар җаваплылык чараларын куллана;

7) үз вәкаләтләре чикләрендә расланган бюджет нигезендә муниципаль район чаралары белән эш итә;

8) муниципаль районның башкарма комитеты тарафыннан муниципаль районның җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра һәм (яисә) гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларны үтәү өчен шәхсән җаваплы; тиешле законнар нигезендә һәм үтәгәндә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

9) муниципаль район башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук муниципаль район башкарма комитетының эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

10) муниципаль район башлыгының, Муниципаль район Советының елына кимендә бер тапкыр яисә таләбе буенча муниципаль район Советына үз эшчәнлеге һәм эшчәнлеге турында муниципаль район башкарма комитетының хисап тапшыра;

11) муниципаль район Башкарма комитеты эшчәнлеге турында халыкка даими мәгълүмат бирә, муниципаль район Башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданнарны кабул итүне оештыра, айга кимендә бер тапкыр гражданнарны шәхси кабул итүне гамәлгә ашыра, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

12) дәүләт һәм башка органнарда муниципаль районның мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау чараларын күрә, муниципаль районның башкарма комитеты исеменнән судка гариза бирә, ышанычнамәләр бирә;

13) муниципаль район Советының раслануына муниципаль районның башкарма комитеты органнары турындагы нигезләмәләрнең проектлары тәкъдим итеәә;

14) муниципаль район Советы билгеләгән тәртиптә муниципаль район башкарма комитеты органнары җитәкчеләрен вазыйфаларына билгеләп куя һәм вазыйфаларыннан азат итә;

15) законнар, әлеге Устав, муниципаль район Советы карарлары һәм контракт нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесенең вәкаләтләрен үтәү буенча компетенциясе чикләрендә Поселения башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләрен түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының «Менделеевск шәһәре» муниципаль берәмлегенең җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча муниципаль районның башкарма комитеты тарафыннан вәкаләтләрне һәм җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны федераль һәм өлкә законнары белән тәэмин итә;

2) муниципаль районның башкарма комитеты тарафыннан Җирлек бюджетын формалаштыру, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны оештыра;

3) Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районының "Менделеевск шәһәре" муниципаль берәмлеге депутатлары советына (алга таба - Җирлек территориясендә җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм юкка чыгаруны, җирлек бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан депутатлар Советы карарлары проектларын кертә, яисә аларга бәяләмә бирә;

4) җирлек Советы депутатларын җирлек башкарма комитетының үзенә тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча норматив хокукый актлар проектларын тапшыра;

5) муниципаль учреждениеләр һәм җирлек предприятиеләре җитәкчеләрен, депутатлар Советы белән килештереп, үз вазыйфасына билгели һәм вазыйфаларыннан азат итә;

6) Поселение Башкарма комитетының вәкаләтләрен үтәү буенча муниципаль район башкарма комитеты эшчәнлеге нәтиҗәләре турында, шул исәптән җирлек депутатлары советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында, муниципаль район башкарма комитеты эшчәнлеге нәтиҗәләре турында, депутатлар советына еллык хисапларны тапшыра;

7) федераль һәм өлкә законнарында, "Татарстан Республикасы Менделеевск шәһәре" муниципаль берәмлеге Уставында, җирлек депутатларының муниципаль хокукый актларында һәм әлеге Уставта каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

52 статья. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу

1. Муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) әлеге статьяның 2 пункты нигезендә контрактны өзү;

4) гамәлдәге законнар нигезендә вазыйфасыннан ваз кичү;

5) суд тарафыннан хокуктан файдалануга сәләтсез яисә хокуктан файдалану сәләте чикләнгән дип танылса;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;

7) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керү;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы - Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы, аның нигезендә чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы, чит дәүләт гражданлыгы яисә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә Россия Федерациясе гражданы йә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы, әгәр Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә башкача каралмаган булса, җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуклы;

10) хәрби хезмәткә чакыру яисә аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә юллама;

11) федераль законнар нигезендә гамәлгә ашырыла торган муниципаль районны үзгәртеп кору, шулай ук муниципаль районны юкка чыгарган очракта;

12) муниципаль район чикләрен үзгәртү нәтиҗәсендә килеп чыккан муниципаль районның сайлаучылары санын 25 проценттан күбрәккә арттыру;

13) халыкның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу.

2. Башкарма комитет җитәкчесе белән контракт яклар килешүе буенча яисә гариза нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин:

1) муниципаль район Советы яисә муниципаль район башлыгы контракт шартларын җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә кагылышлы өлештә бозуга бәйле рәвештә, шулай ук законда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә;

2) Татарстан Республикасы Президентын - контракт шартларын муниципаль районның җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә, шулай ук закон белән билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә бозуга бәйле рәвештә.

3) Башкарма комитет җитәкчесе - муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан контракт шартлары бозылуга бәйле рәвештә.

4) “Коррупциягә каршы көрәш турында” 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, “Дәүләт Вазыйфаларын биләүче 3 зат һәм башка затлар чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында” 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, “Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында” 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон, “Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына (яисә) ия булуны, чит ил керемнәре һәм мөлкәтләре турында белешмәләрнең дөрес булуын, Россия Федерациясе законнары нигезендә коррупциягә каршы тору йөкләмәләре нигезендә билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, йөкләмәләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә Татарстан Республикасының иң югары вазыйфаи затының (иң югары вазыйфаи затының) гаризасы нигезендә.

VI бүлек. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН СОВЕТЫНЫҢ, МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН БАШЛЫГЫНЫҢ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН БАШКАРМА КОМИТЕТЫНЫҢ ҮЗАРА МӨНӘСӘБӘТЛӘРЕ

53 статья. Муниципаль район Советының, муниципаль район башлыгының һәм муниципаль район Башкарма комитетының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлеге Устав, Муниципаль район Советы, Муниципаль район башлыгы һәм муниципаль район башкарма комитеты тарафыннан билгеләнгән вәкаләтләрне бүлешү нигезендә үз вәкаләтләрен мөстәкыйль гамәлгә ашыралар.

2. Муниципаль район Советы һәм Муниципаль районның башкарма комитеты законнарда, әлеге Устав тарафыннан билгеләнгән рәвешләрдә муниципаль районның икътисадый һәм социаль үсеше процесслары белән нәтиҗәле идарә итү һәм аның халкы мәнфәгатьләрендә үзара хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Муниципаль район Советы һәм Муниципаль район башкарма комитеты кабул ителгән хокукый актларны имзаланган көннән алып җиде көн эчендә бер-берсенә җибәрәләр.

4. Муниципаль район Советы, Муниципаль район башлыгы муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесенә муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе, муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе, муниципаль район башкарма комитетының башка вазыйфаи затларын кабул итү, бетерү, үзгәртү яисә тулыландыру турындагы тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларга суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе муниципаль район советына, муниципаль район Советының хокукый актларын кабул итү, бетерү, үзгәртү яисә тулыландыру турындагы тәкъдим белән муниципаль район башлыгына мөрәҗәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларга суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Муниципаль район башлыгы муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесенә муниципаль район Советының эш планнарын һәм муниципаль район Советы карарлары проектларын муниципаль район Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә җибәрә.

7. Муниципаль район Советы һәм аның органнары утырышларында, муниципаль район башлыгы үткәрә торган утырышларда муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе, аның урынбасарлары яисә алар вәкаләт биргән затлар киңәш бирү тавышы хокукына ия. Муниципаль район Башкарма комитетының вазыйфаи затлары, язма чакыру булганда, муниципаль район Советы утырышларында катнашырга тиеш.

8. Муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе үткәрә торган утырышларда муниципаль район башлыгы, Муниципаль район Советы депутатлары катнашырга хокуклы.

54 статья. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары арасында бәхәсләрне хәл итү

Муниципаль районның җирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын уздыру юлы белән йә суд тәртибендә хәл ителә.

VII бүлек. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ БАШКА ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ОРГАННАРЫ

55 статья. муниципаль районның контроль - хисап палатасы

1. Муниципаль районның контроль-хисап палатасы тышкы муниципаль финанс контроленең даими эшләүче органы булып тора.

2. Контроль-хисап палатасы оештыру һәм функциональ бәйсезлеккә ия һәм үз эшчәнлеген мөстәкыйль гамәлгә ашыра.

3. Контроль-хисап палатасы контроль-хисап палатасы рәисеннән һәм аппаратыннан тора.

4. Контроль-хисап палатасы рәисе муниципаль вазыйфаны били.

5. Контроль-хисап палатасы рәисенең вәкаләтләр чоры муниципаль район Советы вәкаләтләре срогына туры килә.

6. Контроль-хисап палатасы рәисе вазыйфасына дәүләт, муниципаль идарә, дәүләт, муниципаль контроль (аудит), икътисад, финанс, юриспруденция өлкәсендә югары белемле һәм эш тәҗрибәсе булган Россия Федерациясе гражданы кимендә биш ел билгеләнә;

7. Контроль-хисап палатасы рәисе һәм инспекторлары контроль-хисап палатасының вазыйфаи затлары булып торалар.

Контроль-хисап палатасы рәисе контроль-хисап палатасы эшчәнлегенә гомуми җитәкчелекне гамәлгә ашыра, Контроль-хисап палатасы эше һәм аларга үзгәрешләр кертү планнарын раслый, муниципаль район Советына һәм муниципаль район башлыгына Контроль-хисап палатасы эшчәнлеге, үткәрелгән контроль һәм эксперт-аналитик чаралар нәтиҗәләре турында еллык хисап тапшыра, Россия Федерациясе

дәүләт органнары, Татарстан Республикасы дәүләт органнары һәм җирле үзидарә органнары белән мөнәсәбәтләрдә контроль-хисап палатасын тәкъдим итә.

8. Контроль-хисап палатасы түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) муниципаль район бюджеты үтәлешен тикшереп тору;

2) муниципаль район бюджеты проектларына экспертиза;

3) муниципаль район бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

4) муниципаль район бюджеты акчаларыннан файдалануның законлылыгын, нәтиҗәлелеген (нәтиҗәлелеген һәм экономиялелеген), шулай ук муниципаль район бюджеты тарафыннан Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганаклардан алына торган акчаларны тикшереп торуны оештыру һәм гамәлгә ашыру;

5) муниципаль район милкендәге мөлкәткә идарә итүнең һәм аның белән эш итүнең билгеләнгән тәртибенең, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлекнең сакланылучы нәтиҗәләренең һәм Районныкы булган индивидуальләштерү чараларының үтәлешен тикшереп тору;

6) муниципаль район бюджеты акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм өстенлекләр, бюджет кредитлары бирүнең нәтиҗәлелеген бәяләү, шулай ук муниципаль гарантияләр бирүнең һәм поручительлекләрнең законлылыгын бәяләү яисә юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар тарафыннан муниципаль район бюджеты акчалары исәбеннән башкарылган алыш-бирешләр буенча башка ысуллар белән йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итү;

7) муниципаль хокукый актлар проектларына (финанс-икътисадый нигезләүләрнең нигезлелеген дә кертеп) муниципаль районның, шулай ук муниципаль программаларның чыгым йөкләмәләренә кагылышлы өлешендә финанс-икътисадый экспертиза ясау;

8) Районда бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлтелгән тәкъдимнәр әзерләү;

9) муниципаль район бюджетының үтәлеше барышы турында, үткәрелгән контроль һәм эксперт-аналитик чараларның нәтиҗәләре турында мәгълүмат әзерләү һәм мондый мәгълүматны муниципаль район Советына һәм Муниципаль район башлыгына тапшыру;

10) Менделеевск муниципаль районы составына керүче җирлекләр бюджетларына кергән Менделеевск муниципаль районы бюджеты акчаларыннан файдалануның законлылыгын, нәтиҗәлелеген (нәтиҗәлелеген һәм экономиялелеген) тикшереп тору;

11) муниципаль район составына керүче җирлекләрдә муниципаль район Советы һәм муниципаль районның җирлекләр башлыклары тарафыннан төзелгән килешүләр нигезендә тышкы муниципаль финанс контроле вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

12) муниципаль районның чыгым йөкләмәләре реестрының күрсәткечләрен муниципаль районның чыгым йөкләмәләре реестрына кертелгән чыгым йөкләмәләре һәм чыгым йөкләмәләре арасындагы муниципаль районның Муниципаль район бюджеты проекты нигезендә чираттагы финанс елында финанслауга планлаштырыла торган туры килүен ачыклау предметына анализлау;

13) муниципаль районны үстерү программаларын һәм планнарын гамәлгә ашыруның барышын һәм нәтиҗәләрен тикшереп тору;

14) муниципаль район бюджеты үтәлешен мониторинглау;

15) Райондагы социаль-икътисадый хәлгә анализ;

16) муниципаль район башкарма органнарында эчке финанс контролен оештыруга ярдәм итү;

17) коррупциягә каршы көрәшкә юнәлдерелгән чараларда вәкаләтләр чикләрендә катнашу;

18) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль район Советының уставында һәм норматив хокукый актларында билгеләнгән тышкы муниципаль финанс контроле өлкәсендәге башка вәкаләтләр. Тикшерелә торган органнар һәм оешмалар Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән срокларда Контроль-хисап палатасы гарызнамәләре буенча контроль һәм эксперт-аналитик чаралар уздыру өчен кирәкле мәгълүматны, документларны һәм материалларны бирергә тиеш.

11. Контроль-хисап палатасы юридик зат хокукларына ия, герб мөһере һәм бланклары үз исеме белән һәм муниципаль район гербы төшерелгән.

12. Контроль-хисап палатасы эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү үзенә йөкләнгән вәкаләтләрне гамәлгә ашыруны тәэмин итәргә мөмкинлек бирә торган күләмдә күздә тотыла.

13. Контроль-хисап палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары муниципаль район бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

14. Контроль-хисап палатасы үз эшчәнлеген Россия Федерациясе Конституциясе, "Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" Федераль закон, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары һәм норматив хокукый актлары, муниципаль район Уставы, Муниципаль район контроль-хисап палатасы турындагы нигезләмә, Муниципаль район Советы һәм башка муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашыра.

15. Муниципаль районның контроль-хисап палатасы Рәисе һәм инспекторлары статусына бәйле бурычлар һәм чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

56 статья. Муниципаль районның финанс-бюджет палатасы

1. Муниципаль районның финанс-бюджет палатасы муниципаль район бюджетын үтәүне гамәлгә ашыручы даими эшләүче җирле үзидарә органы булып тора, муниципаль район бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турында хисап төзи.

Финанс-бюджет палатасы Муниципаль район Советына хисап тота.

2. Финанс-бюджет палатасы рәисе Муниципаль район Советы тарафыннан муниципаль район башлыгы тәкъдиме буенча билгеләнә.

3. Финанс-бюджет палатасы рәисе үз вазыйфасына Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән квалификация таләпләренә җавап бирүче затлар арасыннан билгеләнә.

Финанс-бюджет палатасы рәисе вазыйфасын биләүгә кандидатларның квалификация таләпләренә туры килүен тикшерү Татарстан Республикасы финанс органы катнашында гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән тикшерүне уздыруда Татарстан Республикасы финанс органының катнашу тәртибе Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

4. Финанс-бюджет палатасы рәисе муниципаль район җирле үзидарәсенең вазыйфаи заты булып тора, финанс-бюджет палатасы эшчәнлегенә җитәкчелек итә һәм аның эшен оештыра.

5. Финанс-бюджет палатасының мөһере, муниципаль район гербы сурәтләнгән һәм үз исеме белән бланклары бар.

6. Финанс-бюджет палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары муниципаль район бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

7. Финанс-бюджет палатасы үз эшчәнлеген әлеге законнар, әлеге Устав һәм Муниципаль район Советы раслаган Финанс-бюджет палатасы турындагы Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

57 статья. Муниципаль районның мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы

1. Муниципаль районның мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы муниципаль мөлкәт белән идарә итүне үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыручы муниципаль районның даими эшләүче җирле үзидарә органы булып тора, шул исәптән муниципаль район милкендәге җир кишәрлекләре, акцияләр, хуҗалык җәмгыятьләренең устав капиталларындагы өлешләрен (кертемнәрен) исәпкә алып.

Муниципаль районның мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы җир кишәрлекләренең һәм башка муниципаль мөлкәтнең билгеләнеше һәм сакланышы буенча идарәгә, биләүгә, күрсәтмәгә, алардан файдалануга муниципаль контрольне гамәлгә ашыра.

Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы Муниципаль район советына хисап бирәчәк.

2. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе муниципаль район башлыгы тәкъдиме белән Муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә.

3. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы рәисе муниципаль район җирле үзидарәсенең вазыйфаи заты булып тора, мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы эшчәнлегенә җитәкчелек итә һәм аның эшен оештыра.

4. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасының мөһере, муниципаль район гербы сурәтләнгән һәм үз исеме белән бланклары бар.

5. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары муниципаль район бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Мөлкәт һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы үз эшчәнлеген муниципаль район Советы раслый торган мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы турындагы законнар, әлеге Устав һәм Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

VIII бүлек. Муниципаль район җирле үзидарә органнары эшчәнлегенең гражданлык - хокукый һәм финанс нигезләре

58 статья. Муниципаль районның юридик зат хокукларына ия җирле үзидарә органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик зат хокукларына муниципаль район Советы һәм муниципаль районның башкарма комитеты, муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы, Муниципаль районның мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы бирелә.

2. Муниципаль район Советы карары белән юридик зат хокуклары белән муниципаль районның контроль-хисап палатасына, Муниципаль районның сайлау комиссиясенә, шулай ук муниципаль район башкарма комитеты структурасы нигезендә аның аерым органнарына бирелергә мөмкин.

59 статья. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары, юридик затлар буларак

1. Муниципаль район исеменнән мөлкәти һәм башка хокуклар һәм бурычлар сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычнамәсез чыгыш ясарга муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе мөмкин.

2. Муниципаль район башлыгы мөлкәти һәм башка хокукларны һәм бурычларны ала һәм гамәлгә ашыра, муниципаль район Советы, муниципаль район башлыгы, депутатлар эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелә торган муниципаль район бюджеты акчалары белән эш итүгә, шулай ук муниципаль район Советына беркетелгән муниципаль мөлкәт белән эш итүгә бәйле рәвештә, судта ышанычнамәсез чыгыш ясый.

3. Юридик зат хокукларына ия муниципаль районның җирле үзидарә органнары идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен төзелә торган муниципаль учреждениеләр була һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар буларак дәүләт теркәве узарга тиеш.

Статья 60. Муниципаль районның җирле үзидарә органнарын финанслау

1. Муниципаль районның җирле үзидарә органнарын тотуга чыгымнарны финанслау бары тик муниципаль район бюджетының үз керемнәре исәбеннән генә гамәлгә ашырыла.

IX бүлек МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН БАШЛЫГЫНЫҢ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН ВАЗЫЙФАЛАРЫН БИЛӘҮЧЕ БАШКА ЗАТЛАРНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ

61 статья. Муниципаль район башлыгы һәм аның даими нигездә эшләүче урынбасарлары эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре

1. Муниципаль район башлыгына һәм аның даими нигездә эшләүче урынбасарларына әлеге Устав нигезендә айлык акчалата бүләкләү түләнә.

2. Муниципаль район башлыгының һәм аның урынбасарының айлык акчалата түләү күләме муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнә, ул Райондагы уртача хезмәт хакының 10 күләменнән арта алмый.

Айлык акчалата бүләкләү күләме, инфляция дәрәҗәсен (куллану бәяләрен) исәпкә алып, муниципаль район Советы карары нигезендә ел саен арта (индексацияләнә).

3. Муниципаль район башлыгына һәм аның даими нигездә эшләүче урынбасарларына, аның икеләтә айлык акчалата хезмәт хакы күләмендә дәвалануга пособие түләп, 30 календарь көн дәвамлылыгы белән еллык түләүле отпуск бирелә, командировка чыгымнары түләнә, законнар нигезендә башка түләүләр башкарыла. Тиешле еллар эшләгән өчен муниципаль хезмәткәргә еллык түләүле отпусктан тыш, федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда өстәмә түләүле ял бирелә.

4. Муниципаль район башлыгының һәм аның даими нигездә эшләүче урынбасарларының вәкаләтләре чоры аларга законнар нигезендә гомуми һәм өзлексез хезмәт стажына яисә хезмәт срогына, белгечлек буенча эш стажына кертелә.

5. Муниципаль район башлыгы һәм аның урынбасарлары муниципаль районның муниципаль хезмәткәрләрен законнар һәм әлеге Устав нигезендә пенсия белән тәэмин итү өчен билгеләнгән шартларда һәм тәртиптә тиешле еллар эшләгән өчен пенсия белән тәэмин итүгә хокуклы.

62 статья. Муниципаль район Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре

1. Үзләштерелмәгән нигездә эшләүче муниципаль район Советы депутатына муниципаль район Советы һәм аның органнары утырышларында катнашу, муниципаль район Советы йөкләмәләрен үтәү чорында муниципаль район Советы тарафыннан билгеләнгән күләмдә акчалата компенсация түләнә. Компенсация Райондагы уртача хезмәт хакы күләменнән исәпләнелә торган почасовка түләүләрен, шулай ук законнар нигезендә командировка чыгымнары өчен түләүне үз эченә ала.

2. Әлеге Уставта каралган очракларда муниципаль район башлыгының үз вәкаләтләрен башкармаган нигездә гамәлгә ашыручы муниципаль район башлыгы урынбасарына муниципаль район башлыгының бурычларын үтәгәндә муниципаль район башлыгының айлык акчалата хезмәт хакының 90 проценты күләмендә акчалата бүләкләү түләнә.

3. Муниципаль районның контроль-хисап палатасы аудиторларына һәм муниципаль районның сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнар эшендә

катнашу вакытындагы өчен муниципаль район Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

63 статья. Муниципаль район башлыгының, Муниципаль район Советы депутатларының кагылгысызлык гарантияләре

1. Муниципаль район Советы депутатларының, шул исәптән муниципаль район башлыгының, аларны җинаять яисә административ җаваплылыкка җәлеп иткәндә, тоткарлаганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алганда, аларга карата башка җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны депутатларына карата оператив-эзләү чараларын, аларның багажларын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларына, алар кулындагы документлар белән элемтә чараларыннан файдаланган язышуларны үткәргәндә хокуклары гарантияләре федераль законнар белән билгеләнә.

2. Муниципаль район Советы депутаты федераль закон нигезендә әйтелгән фикер, тавыш биргәндә чагылдырылган позиция, һәм аның муниципаль район башлыгы статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң, җинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә муниципаль район Советы депутаты тарафыннан халык алдында кимсетүләр, яла ягу яисә федераль законда каралган башка хокук бозуларга җибәрелгән очракларга кагылмый.

X бүлек МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

64 статья. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

Муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары муниципаль район халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында федераль законнар нигезендә җаваплы булалар.

65 статья. Муниципаль район Советы депутатларының муниципаль район халкы алдында җаваплылыгы

1. Муниципаль район Советы депутатларының, шул исәптән муниципаль район башлыгының, муниципаль район халкы алдында җаваплылыгы аны сайлаган халыкның ышанычын югалту нәтиҗәсендә килә.

2. Муниципаль район Советы депутаты ышанычын югалткан, шул исәптән җирлекнең вәкиллекле органы депутаты буларак, муниципаль район башлыгы әлеге Устав һәм җирлек Уставы нигезендә тиешле җирлек сайлаучылары тарафыннан чакыртып алынырга мөмкин.

66 статья. Муниципаль районның дәүләт алдындагы җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының җаваплылыгы

Федераль закон нигезендә муниципаль район Советының, муниципаль район башлыгының, Муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесенең дәүләт алдында җаваплылыгы алар тарафыннан Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституция законнары, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Устав, шулай ук муниципаль районның җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә гамәлгә ашырмау очрагында тиешле суд карары нигезендә килә.

67 статья. Муниципаль район башлыгын отставкага җибәрү

1. Муниципаль район Советы гамәлдәге законнар һәм әлеге Устав нигезендә муниципаль район башлыгын муниципаль район Советы депутатлары инициативасы буенча яисә Татарстан Республикасы Президенты инициативасы белән отставкага җибәрергә хокуклы.

2. Муниципаль район башлыгын отставкага чыгару өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенең 2 һәм 3 пунктларында каралган нәтиҗәләргә китергән муниципаль район башлыгы карарлары, гамәлләре (гамәл кылмау);

2) җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү, әлеге Федераль законда, башка федераль законнарда, муниципаль район уставында каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру бурычларын һәм (яисә) җирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъекты законнарында җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү бурычларын үтәмәү;

3) муниципаль район башлыгы эшчәнлеген муниципаль район Советы тарафыннан аның ел саен бирелә торган хисабы нәтиҗәләре буенча муниципаль район Советы тарафыннан канәгатьләнерлек булмаган бәяләү, ул рәттән ике тапкыр бирелгән;

4) 2008 елның 25 декабрендәге «Коррупциягә каршы тору турында» 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәмәү һәм бурычларны үтәмәү.

3. Муниципаль район Советы депутатлары инициативасын күрсәтү һәм карау, Муниципаль район Советы тарафыннан муниципаль район башлыгын отставкага чыгару турында карар кабул итү тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнә.

68 статья. Муниципаль районның җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдындагы җаваплылыгы

Муниципаль районның җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башлана.

69 статья. Ышанычны югалтуга бәйле рәвештә муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (вазыйфасыннан азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә түбәндәге очракларда ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфасыннан азат ителергә) тиеш:

1) яклар тарафыннан үзе тора торган мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яисә) җайга салу чараларын затның күрмәве;

2) үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре хакында белешмәләрне тапшырмау йә белә торып дөрес булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыру;

3) затның, федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, коммерция оешмасының идарә органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашуы;

4) эшкуарлык эшчәнлеген башкару;

5) затның Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтына китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында билгеле булган муниципаль вазыйфаны биләүче зат ышанычын югалтуга бәйле рәвештә эштән чыгарылырга (вазыйфасыннан азат ителергә) тиеш, муниципаль вазыйфаны биләүче зат муниципаль вазыйфаны үтәмәгән очракта, яклар конфликтын булдырмау һәм (яисә) җайга салу буенча чаралар.

XI бүлек МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

70 статья. Муниципаль районның муниципаль хокукый актлары системасы

1. Муниципаль районның муниципаль хокукый актлары системасына түбәндәгеләр керә:

1) муниципаль район Уставы;

2) җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

3) муниципаль район Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

4) муниципаль район башлыгы, җирле үзидарәнең әлеге Уставта каралган башка органнары һәм вазыйфаи затларының норматив һәм башка хокукый актлары.

2. Муниципаль район уставы һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә була һәм муниципаль районның бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукый актлар әлеге Уставка һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Җирле үзидарәнең органнары һәм вазыйфаи затлары кабул иткән муниципаль хокукый актлар муниципаль районның бөтен территориясендә һичшиксез үтәлергә тиеш.

4. Муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен гражданнар, оешмалар җитәкчеләре, дәүләт хакимияте органнарының һәм җирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары федераль законнар һәм Административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы Кодексы нигезендә җаваплы булалар.

5. Муниципаль районның муниципаль хокукый актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына каршы килмәскә тиеш.

6. Муниципаль хокукый актлар юкка чыгарылырга яисә аларның гамәлдә булуы тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, суд тарафыннан, ә җирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны җайга сала торган өлешендә - тиешенчә вәкаләтле Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органы йә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан туктатылырга мөмкин.

71 статья. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне муниципаль район халкы тарафыннан турыдан-туры хәл итү җирле референдумда белдерелгән гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль район халкын турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару) таләп ителсә, компетенциясенә күрсәтелгән актны кабул итү (басма) кергән көннән алып 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләү таләп ителә. Күрсәтелгән срок өч айдан арта алмый.

3. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу муниципаль район башлыгын чакыртып алу, муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесен эштән азат итү яисә муниципаль район Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез була.

71 статья. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары кабул итә торган муниципаль хокукый актларның төрләре

1. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләрне үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгара:

1) Муниципаль район Советы - муниципаль район Советы карары;

2) муниципаль район башлыгы - муниципаль район башлыгының карарлары һәм күрсәтмәләре;

3) муниципаль район башкарма комитеты - муниципаль район Башкарма комитетының карарлары һәм күрсәтмәләре.

2. Муниципаль район җирле үзидарәсенең башка вазыйфаи затлары әлеге Уставада, аларның статусын билгеләүче башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгара.

73 статья. Муниципаль хокукый актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары муниципаль район башлыгы, муниципаль район Советы депутатлары, муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре, шулай ук муниципаль районның контроль-хисап палатасы, муниципаль районның Финанс-бюджет палатасы һәм Муниципаль районның мөлкәти һәм җир мөнәсәбәтләре палатасы тарафыннан аларны алып бару мәсьәләләре буенча кертелергә мөмкин.

2. Гамәлдәге норматив хокукый актларны камилләштерү зарурлыгы үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында муниципаль район прокуроры "Менделеевск муниципаль районы" муниципаль берәмлегенең җирле үзидарә органнарына муниципаль норматив хокукый актлар проектларын, шулай ук муниципаль норматив хокукый актларны үзгәртү, өстәү, гамәлдән чыгару яисә кабул итү турында тәкъдимнәр кертергә хокуклы.

3. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга теркәлә торган документларның исемлеге һәм формасы тиешенчә муниципаль район Советы Регламенты, муниципаль район башлыгы, муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан билгеләнә.

74 статья. Муниципаль район Советының хокукый актлары

1. Муниципаль район Советы үз компетенциясенә федераль законнар, Россия Федерациясе субъекты законнары, Менделеевск муниципаль районы уставы белән кертелгән мәсьәләләр буенча Менделеевск муниципаль районы территориясендә үтәү өчен мәҗбүри булган кагыйдәләрне билгели торган карарлар, муниципаль район башлыгын отставкага чыгару турында карар, шулай ук муниципаль район Советы эшчәнлеген оештыру һәм аның компетенциясенә федераль законнар, Россия Федерациясе субъектлары законнары, Менделеевск муниципаль районы уставы белән кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Муниципаль район Советы карарлары, законнарда, әлеге Устав тарафыннан билгеләнгән очраклардан тыш, муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән санынннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Совет карарлары җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм юкка чыгаруны, муниципаль район бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тота, муниципаль район Советы каравына бары тик муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән генә яисә аның бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән йомгаклау муниципаль район Советына карар проекты муниципаль районның башкарма комитетына тапшырылган көннән утыз көн эчендә тапшырыла.

4. Муниципаль район Советы карарларына муниципаль район башлыгы тарафыннан алар кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә имза салына һәм әлеге Устав билгеләгән тәртиптә халыкка җиткерелә.

75 статья. Муниципаль район башлыгының хокукый актлары

Муниципаль район башлыгы законнар, әлеге Устав, муниципаль район Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә муниципаль район Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара.

76 статья. Муниципаль район Башкарма комитетының хокукый актлары

Муниципаль район башкарма комитетының кануннарда, әлеге Уставта һәм Муниципаль район Советы карарларында билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә башкарма комитет җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча һәм муниципаль районның җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча карарлар, шулай ук муниципаль район башкарма комитетының эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

77 статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) һәм аларның үз көченә керү тәртибе

1. Муниципаль район Советы карарлары, әгәр әлеге карар белән башкасы билгеләнмәгән булса, муниципаль район башлыгы имза салган көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Муниципаль район Советының салымнар һәм җыемнар турындагы хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Муниципаль район Советы карарлары муниципаль район Уставын кабул итү яисә әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарлар федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Муниципаль район башлыгының, муниципаль район башкарма комитетының, җирле үзидарәнең башка вазыйфаи затларының хокукый актлары, әгәр актлар үзләре тарафыннан башкасы билгеләнмәгән булса, аларны имзалаган көннән үз көченә керә.

3. Муниципаль берәмлек гамәлгә куйган оешмаларның хокукый статусын билгели торган кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагыла торган муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук җирле үзидарә

органнары арасында төзелә торган килешүләр рәсми басылып чыкканнан соң (халыкка җиткергәннән) үз көченә керә.

Җирле үзидарә органнары арасында төзелгән муниципаль хокукый актны яисә килешүне рәсми бастырып чыгару аның тулы текстын тиешле муниципаль берәмлектә таратыла торган вакытлы матбугат басмасында беренче бастырып чыгару булып санала.

Муниципаль хокукый актларны һәм килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен җирле үзидарә органнары шулай ук "Интернет" челтәре басмасыннан файдаланырга хокуклы. Муниципаль хокукый актның тулы тексты рәсми челтәр басмасында басылып чыккан (урнаштырылган) очракта, басмада аңа карата күләмле график һәм табличный кушымталар басмада китерелмәскә мөмкин.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, имза салу датасы (муниципаль район Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук аны муниципаль район Советы кабул иткән дата), теркәү номеры, хокукый актны имзалаган вазыйфаи затның исеме булырга тиеш.

5. Муниципаль район Советы муниципаль район бюджеты турында, муниципаль район бюджеты турында, аның хисабы хакында, аның үтәлеше турында, җирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында, муниципаль район Советы Регламенты, муниципаль район Советы, муниципаль район башлыгы, муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе кабул иткән башка норматив хокукый актлар аларга имза салынган көннән алып җиде көн эчендә, федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

6. Муниципаль район башлыгын һәм аның урынбасарларын сайлау, муниципаль район башлыгын сайлау, муниципаль район башлыгын сайлау, муниципаль район Башкарма комитеты җитәкчесен һәм аның урынбасарларын билгеләп кую мәсьәләләре буенча шулай ук җирле референдумны билгеләү турында норматив булмаган хокукый актлар һәм башка актлар мәҗбүри рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) мәҗбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны чыгарган органнар яисә муниципаль район җирле үзидарәсенең вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) мөмкин.

8. Бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) муниципаль хокукый акт реквизитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) түбәндәге юллар белән гамәлгә ашырыла:

- муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә куелган басма массакүләм мәгълүмат чараларында йә муниципаль район территориясендә таратыла торган башка басма массакүләм мәгълүмат чараларында хокукый акт текстын бастырып чыгару. Хокукый акт текстын башка басма массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарганда әлеге бастырып чыгаруның рәсми булуы хакында тамга булырга тиеш;

- хокукый акт яисә хокукый акт проекты текстын Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталында муниципаль районның рәсми сайтында "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә, "Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматның рәсми порталы" нда урнаштыру.

Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) массакүләм мәгълүмат чарасы чыгу датасы күрсәтелергә тиеш.

10. Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка җиткергәндә) массакүләм мәгълүмат чарасы чыгу датасы күрсәтелергә тиеш.

11. Җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган муниципаль хокукый актларны, килешүләрне бастырып чыгару (халыкка җиткерү) тәртибе муниципаль берәмлек уставында билгеләнә һәм алар белән гражданнарны таныштыру мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш, моңа федераль закон белән чикләнгән белешмәләр булган муниципаль хокукый актлар яисә аларның аерым нигезләмәләре керми.

12. Муниципаль хокукый актлар Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" Федераль законга, башка федераль законнарга һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, әлеге Законга, башка законнарга һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына каршы килмәскә тиеш.

13. Муниципаль норматив хокукый актлар, шул исәптән җирле референдумда (гражданнар җыенында) кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән муниципаль норматив хокукый актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны оештыру һәм алып бару Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

XII бүлек МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТЕ

78 статья. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТЕ

Муниципаль районның муниципаль хезмәтен хокукый җайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне дә кертеп, муниципаль хезмәткәрнең статусын билгеләү, муниципаль хезмәтне үтү шартлары һәм тәртибе муниципаль хезмәтне узу тәртибен дә кертеп, 2007 елның 2 мартындагы N25-ФЗ номерлы “Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында”гы Федераль закон, муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексы, әлеге Устав һәм Муниципаль район Советы раслаган Татарстан Республикасы Менделеевск муниципаль районы муниципаль хезмәте турындагы нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

XIII бүлек МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ ИКЪТИСАДЫЙ НИГЕЗЕ

79 статья. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ ИКЪТИСАДЫЙ НИГЕЗЕ

Муниципаль районның икътисадый нигезен муниципаль районның муниципаль милкендәге мөлкәт, муниципаль район бюджеты акчалары, шулай ук муниципаль районның мөлкәти хокуклары тәшкил итә.

80 статья. Муниципаль районның муниципаль мөлкәте

1. Муниципаль район милкендә булырга мөмкин:

1) әлеге Уставның 6 статьясында билгеләнгән муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт, федераль законнарда һәм Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән очракларда, шулай ук «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлешендә каралган тәртиптә тапшырылган җирле үзидарә органнарының аерым вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт;

3) муниципаль район Советының норматив хокукый актлары нигезендә җирле үзидарә органнары һәм муниципаль районның вазыйфаи затлары, муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләре эшчәнлеген тәэмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) муниципаль районның җирле үзидарә органнарына федераль законнар белән бирелгән һәм җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү өчен кирәкле мөлкәт (әлеге Уставның 7 статьясы) ;

5) әлеге Уставның 8 статьясы нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 һәм 1.1 өлешләре нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

2. Муниципаль районның әлеге статьяның 1 өлеше таләпләренә туры килми торган мөлкәткә милек хокукы барлыкка килгән очракларда күрсәтелгән мөлкәт мөлкәтне яңадан үзгәртергә (максатчан билгеләнешендәге үзгәртергә) йә читләштерергә тиеш. Мондый мөлкәтне читләштерү тәртибе һәм сроклары федераль закон белән билгеләнә.

81 статья. Муниципаль районның муниципаль мөлкәтен биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү

1. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары, әлеге Устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүлешүне исәпкә алып, муниципаль район исеменнән муниципаль мөлкәткә Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган муниципаль район җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә мөстәкыйль ия булалар, файдаланалар һәм алар белән эш итәләр.

2. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнарына һәм башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнарына вакытлыча яисә даими файдалануга тапшырырга, федераль законнар нигезендә башка килешүләр башкарырга, читләштерергә, гамәлгә ашырырга хокуклы.

82 статья. Муниципаль районның муниципаль милкен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары муниципаль район Советы карарлары белән федераль законнар нигезендә билгеләнә.

2. Муниципаль мөлкәтне файдаланудан һәм хосусыйлаштырудан керемнәр муниципаль район бюджетына керә.

83 статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хуҗалык җәмгыятьләре

1. Район әлеге Устав билгеләгән үз вәкаләтләре чикләрендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзергә, үзгәртеп корырга һәм бетерергә, хуҗалык җәмгыятьләре төзүдә, шул исәптән җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципальара оешмалар төзүдә катнашырга хокуклы. Муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә карата гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен вәкаләтле җирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Җирле үзидарә органнары муниципаль берәмлек исеменнән муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидияләр бирә һәм аларны федераль законда билгеләнгән тәртиптә үтәүне тәэмин итә.

84 статья. Муниципаль районның җирле үзидарә органнарының муниципаль милектәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Муниципаль районның җирле үзидарә органнарының муниципаль милектәге предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, федераль законда, Татарстан Республикасы законында башкасы билгеләнмәгән булса, шартнамәчел нигездә төзелә.

XIV БҮЛЕК. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

85 статья. Муниципаль район бюджеты

1. Районның үз бюджеты бар.

2. Муниципаль район бюджеты муниципаль район Советының муниципаль хокукый акты рәвешендә әзерләнә һәм раслана.

3. Муниципаль район бюджетында муниципаль районның җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга һәм муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган

аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен бирелгән субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган муниципаль район бюджетының тиешле чыгымнары аерым-аерым карала.

4. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары федераль законнарда һәм алар нигезендә кабул ителә торган Россия Федерациясенең башка муниципаль хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына муниципаль район бюджетының үтәлеше турында хисаплар тапшыра.

86 статья. Райондагы бюджет процессы

1. Муниципаль район бюджетын төзү, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору муниципаль районның җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль рәвештә гамәлгә ашырыла. Муниципаль район бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Муниципаль район бюджеты проекты, муниципаль район Советы карары, муниципаль район бюджетын раслау турында, аның үтәлеше турында еллык хисап, муниципаль район бюджетын үтәү барышы турында һәм җирле үзидарә органнарының, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең саны турында квартал саен белешмәләр, аларны акчалата тотуга факттагы чыгымнарын күрсәтеп, рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.
Муниципаль район бюджеты проекты чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

4. Муниципаль районның чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджеты проекты муниципаль районның чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында муниципаль районның социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

5. Муниципаль районның чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджеты проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Устав һәм Менделеевск муниципаль районында Бюджет процессы турында нигезләмә нигезендә муниципаль районның башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

6. Муниципаль район бюджеты проектын чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының бюджет юлламасында;

Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы;

муниципаль районның социаль-икътисадый үсешен фаразлау;

муниципаль районның бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре.

7. Муниципаль районның чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджеты турындагы карарда бюджет керемнәренең гомуми

күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты кирә торган төп характеристикалар булырга тиеш.

8. Муниципаль районның чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджеты турындагы карарда Россия Федерациясенең бюджет законнары белән билгеләнмәгән очракта, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне бүлү нормативлары булырга тиеш.

9. Муниципаль район бюджеты турындагы карар белән түбәндәгеләр билгеләнә:

муниципаль район бюджеты керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

муниципаль район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) чыгымнарның ведомство структурасында бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

муниципаль район бюджетын чираттагы финанс елына һәм план чорына кабул иткән очракта, муниципаль район бюджетының план чорының беренче елына шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме муниципаль район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән 2,5 проценттан да ким булмаган күләмдә муниципаль район бюджеты чыгымнарының икенче елына муниципаль район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә кабул ителгән очракта, муниципаль район бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән, муниципаль район бюджеты кытлыгын чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында билгеләнгән финанслау чыганакларыннан ким булмаган күләмдә;

елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел килүче, муниципаль эчке бурычның югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелеп;

муниципаль район бюджетының тиешенчә Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, муниципаль район Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткечләре.

10. Муниципаль район бюджеты чираттагы финанс елына һәм план чорына кабул ителгән очракта Муниципаль район бюджеты турындагы карар проекты чираттагы финанс елына расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм бюджет проектының план чорының икенче ел параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Муниципаль районның чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы карар проекты расланган план чоры бюджеты күрсәткечләрен аныклый һәм төзелә торган бюджетның икенче ел план чоры күрсәткечләрен раслый.

Муниципаль районның раслана торган бюджеты параметрларын төгәлләштерү түбәндәгеләрне күздә тота:

1) муниципаль районның чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы карар проектын карау предметы булган күрсәткечләрне төгәлләштерүне раслау;

2) муниципаль район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыруны яисә кыскартуны раслау йә аңа муниципаль район бюджетының өстәмә максатчан статьялары һәм (яисә) чыгымнар төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен кертү.

11. Муниципаль район бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль район Советына түбәндәгеләр тапшырыла:

муниципаль районның бюджет һәм салым сәясәтенең чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төп юнәлешләре;

муниципаль районның агымдагы финанс елның узган чорында социаль-икътисадый үсешенең якынча йомгаклары һәм муниципаль районның агымдагы финанс елында социаль-икътисадый үсешенең көтелә торган нәтиҗәләре;

муниципаль районның чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) социаль-икътисадый үсеш фаразын;

муниципаль районның чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) берләштерелгән бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты);

муниципаль район бюджеты проектына аңлатма язуы;

бюджетара трансфертларны бүлүнең методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;

чираттагы финанс елы ахырына муниципаль бурычның югары чиге (чираттагы финанс елы ахыры һәм план чорының һәр елы ахыры) ;

чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль эчке алынмалар программасы проекты;

чираттагы финанс елына муниципаль гарантияләр программалары проектлары

чираттагы финанс елы һәм план чоры;

агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;

муниципаль район Советы тарафыннан тәкъдим ителгән, суд системасы органнары, муниципаль район Советы тарафыннан төзелгән муниципаль финанс контроле органнары, күрсәтелгән органнарның муниципаль районның финанс-бюджет палатасы белән күрсәтелгән бюджет сметаларына карата каршылыклар барлыкка килгән очракта бирелә торган бюджет сметалары проектлары;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында һәм әлеге Устав тарафыннан билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

12. Муниципаль район бюджеты проектын чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә муниципаль районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

13. Шәһәрнең башкарма комитеты муниципаль район Советы каравына чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль район бюджеты турында карар проектын агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча кертә.

14. Муниципаль район Советы Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән чираттагы финанс елына (чираттагы финанс елына һәм план чорына) муниципаль район бюджеты турындагы карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе чираттагы финанс елы башланганчы (чираттагы финанс елы һәм план чоры) күрсәтелгән проектны карауны һәм раслауны тәэмин итәргә тиеш.

15. Муниципаль район бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) муниципаль район бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елның 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Муниципаль район бюджеты турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

16. Муниципаль районның җирле үзидарә органнары муниципаль район бюджетының балансшлылыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, муниципаль бурыч дефициты, күләме һәм структурасы, муниципаль районның бюджет йөкләмәләрен үтәү буенча Татарстан Республикасы законнарының һәм федераль законнарның үтәлешен тәэмин итәләр.

17. Муниципаль район бюджеты керемнәре Россия Федерациясе бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

18. Муниципаль район бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган рәвешләрдә гамәлгә ашырыла.

19. Дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга муниципаль район бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

20. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль районның капитал салулар программасына кертелгән смета бәясе 10 млн. сумнан артыграк булган инвестиция проектлары нигезендә муниципаль милектәге капиталь төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре чыгымнарның ведомство структурасы составындагы муниципаль район бюджеты турындагы карарда һәр инвестиция проекты һәм аңа туры килә торган чыгымнар төре буенча аерым-аерым чагыла.

Муниципаль районның капитал салулар программасына кертелгән смета бәясе 10 млн. сумнан артыграк булган инвестиция проектлары нигезендә муниципаль милектәге капиталь төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре муниципаль район бюджетының җыелма бюджет язмасы составында һәр инвестиция проекты һәм аңа туры килә торган чыгымнар төре буенча аерым чагылдырыла.

87 статья. муниципальара характердагы җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә чыгымнар

1. Муниципаль район составына керүче җирлекләр муниципальара характердагы җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә муниципаль район бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыруга түбәндәге максатларда субсидияләр күчерәләр:

муниципаль район чикләрендәге торак пунктлар, күперләр һәм башка транспорт инженерлык корылмалары арасында гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, күперләрне һәм федераль һәм республика әһәмиятендәге башка транспорт инженерлык корылмаларын тоту һәм төзү;

муниципаль район чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

муниципаль район территориясендә йөклелек чорында, бала тапканда һәм аннан соң амбулатор-поликлиника һәм хастаханә учреждениеләрендә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүне (санитар-авиация ярдәменнән тыш), хатын-кызларга медицина ярдәме күрсәтүне оештыру;

опека һәм попечительлек;

көнкүреш һәм сәнәгать калдыкларын утильләштерүне һәм эшкәртүне оештыру.

2. Күрсәтелгән бюджетара субсидияләрнең күләме муниципаль район Советы карары һәм җирлекләрнең вәкиллекле органнары карарлары белән муниципаль районның барлык тиешле җирлекләре өчен бердәм булган җирле бюджет турында муниципаль районның бер кешегә йә муниципаль хезмәт күрсәтүләрне кулланучыга исәпләгәндә норматив белән раслана.

3. Җирлекнең җирле үзидарә органы тарафыннан муниципаль район бюджеты турында Муниципаль район Советы карары үтәлмәгән очракта, муниципаль район бюджетына бюджетара субсидияләрне күчерү өлешендә муниципаль район бюджетына бюджетара субсидияләр күләме федераль салымнар һәм җыемнардан, җирле бюджетка күчерелергә тиешле махсус салым режимнарында, региональ һәм җирле салымнарда каралган салымнар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләрне үтәп, муниципаль районның Финанс-бюджет палатасында билгеләнә торган тәртиптә алына.

88 статья. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу Дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.
2. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу җирле бюджет акчалары исәбеннән башкарыла.

89 статья. Гражданнарның үзара салым акчалары

1. Гражданнарның үзара салым акчалары дигәндә гражданнарның җирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләрне хәл итү өчен гамәлгә ашырыла торган бер тапкыр түләүләре аңлашыла. Гражданнарның үзара салым тәртибендә түләүләр күләме җирлек составына керүче Җирлек(торак пункт (яисә аның территориясенең бер өлеше) халкы өчен бертигез күләмдә билгеләнә, моңа саны җирлек составына керүче Җирлек(торак пункт) халкының гомуми санының 30 процентыннан арта алмаган һәм түләүләр күләме киметелергә мөмкин булган аерым категория гражданнардан тыш.
2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гражданнарның бер тапкыр бирелә торган түләүләрен кертү һәм куллану мәсьәләләре җирле референдумда хәл ителә, ә «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4.1 пунктында, гражданнар җыенында каралган очракларда

90 статья. Муниципаль районның муниципаль бурычлары

1. Муниципаль район бюджеты кытлыгын финанслау һәм бурыч йөкләмәләрен каплау максатларында район муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашырырга хокуклы.
2. Муниципаль район исеменнән муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукына Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә муниципаль районның башкарма комитетына ия.
3. Муниципаль район бюджетының агымдагы финанс елы башына калган средстволары муниципаль район бюджеты кытлыгын финанслауның күрсәтелгән чыганагы буларак муниципаль район бюджеты турындагы карар белән каралган чаралар күләменнән артыграк күләмдә касса өзеклекләрен каплауга агымдагы финанс елында җибәрелергә мөмкин.

91 статья. Муниципаль районның җирле бюджетын үтәү

1. Муниципаль районның җирле бюджетын үтәү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.
2. Муниципаль район бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуындагы бердәмлеге нигезендә башкарыла.
3. Муниципаль район бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, муниципаль район бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.
4. Муниципаль район бюджетын үтәү муниципаль районның җыелма бюджет язмасы һәм муниципаль районның касса планы нигезендә оештырыла.

92 статья. Бюджет хисабы. Муниципаль район бюджетының үтәлеше турында еллык хисап

1. Муниципаль районның бюджет хисабы еллык тәшкил итә.

2. Муниципаль районның бюджет хисабы тиешле бюджет акчалары баш администраторларының җыелма бюджет хисабы нигезендә муниципаль районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан төзелә һәм муниципаль район башкарма комитетына тапшырыла.

3. Муниципаль район бюджетының үтәлеше турында еллык хисап муниципаль район Советы карары белән расланырга тиеш.

4. Муниципаль район бюджетының үтәлеше турында муниципаль район Советына тәкъдим ителгәнчегә кадәр еллык хисап бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисапларына тышкы тикшерүне һәм муниципаль район бюджетының үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә алган тышкы тикшерү узарга тиеш.

Муниципаль район бюджетының үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәгән килеш, әлеге Устав белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль районның контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Җирлекнең вәкиллекле органы мөрәҗәгате буенча җирлек бюджетының үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү муниципаль районның контроль-хисап органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Муниципаль район башкарма комитеты муниципаль район бюджетының аңа бәяләмә әзерләүгә агымдагы финанс елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча хисап бирә. Муниципаль район бюджетының үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисабының еллык бюджет тикшерүе күрсәткечләре нигезендә 1 айдан артмаган срокта үткәрелә.

6. Муниципаль район бюджетының үтәлеше турында еллык хисапка Бәяләмә муниципаль районның контроль-хисап органы тарафыннан бер үк вакытта муниципаль район башкарма комитетына юллама белән тапшырыла.

7. Муниципаль район башкарма комитеты агымдагы финанс елның 1 маеннан да соңга калмыйча, муниципаль район бюджетының хисап финанс елында үтәлеше турында еллык хисапны муниципаль район Советына тапшыра, хисап елында муниципаль район бюджетын үтәү турында муниципаль район Советы карары проекты, муниципаль район бюджетының үтәлеше турында башка бюджет хисабы, муниципаль районның консолидацияләнгән бюджетының үтәлеше турында бюджет хисабы һәм Россия Федерациясенең бюджет законнарында каралган башка документлар проекты кушымта белән.

8. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны карау нәтиҗәләре буенча.

Муниципаль район Советы муниципаль район бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Муниципаль район Советы Муниципаль район бюджетының үтәлеше турында еллык хисапны кире каккан очракта, ул күрсәткечләрне дөрес түгел яисә тулы чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кайта.

9. Муниципаль район бюджетының үтәлеше турындагы карар белән муниципаль район бюджетының хисап финанс елы өчен үтәлеше турында хисап

счеты раслана, анда муниципаль район бюджетының керемнәренең, чыгымнарының һәм дефицитының гомуми суммасын күрсәтеп.

Хисап финанс елында муниципаль район бюджетының үтәлеше турында муниципаль район Советы карарына аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча муниципаль район бюджеты керемнәре;

дәүләт идарәсе секторының бюджет керемнәренә карый торган керем төрләре, керем подвидлары кодлары, операцияләр классификациясе буенча муниципаль район бюджеты керемнәре;

муниципаль район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча муниципаль район бюджеты чыгымнарын;

бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча муниципаль район бюджеты чыгымнары;

бюджетлар кытлыгын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча муниципаль район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

муниципаль район бюджеты кытлыгын бюджетлар кытлыгын финанслау чыганаклары төркемнәре, төркемнәре, статьялары, төрләре буенча финанслау чыганаклары; бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакларына карый торган дәүләт идарәсе секторының операцияләрен классификацияләү.

93 статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга бүтән түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне хәл итүче хокукый актларның, хокукый актларның нигезләмәләрен үтәүне тәэмин итү, шулай ук муниципаль контрактлар, бюджеттан акча бирү турында шартнамәләр (килешүләр) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, беренчел һәм аннан соңгыга бүленә

2. Тышкы муниципаль финанс контроле-җирлекнең контроль эшчәнлеге (алга таба - тышкы муниципаль финанс контроле органнары).

3. Эчке муниципаль финанс контроле Менделеевск муниципаль районы Финанс-бюджет палатасының (алга таба - Эчке муниципаль финанс контроле органнары) контроль эшчәнлеге булып тора.

4. Беренчел контроль Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларын үтәү процессында бюджет бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алга таба контроль Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының үтәлеше нәтиҗәләре буенча аларны законлы үтәү, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

XV БҮЛЕК. МУНИЦИПАЛЬ РАЙОННЫҢ УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

94 статья. Муниципаль район Уставы проектын әзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Муниципаль район Уставы проекты, Муниципаль район Советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карары проекты муниципаль район башлыгы, муниципаль район Советы депутатлары, муниципаль район башкарма комитеты җитәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре тарафыннан муниципаль район Советына кертелергә мөмкин.

2. Муниципаль район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын әзерләү өчен Муниципаль район Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Муниципаль берәмлек уставы проекты, муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы муниципаль хокукый акт проекты муниципаль берәмлек уставын кабул итү турындагы мәсьәләне карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы мәсьәләне карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан күрсәтелгән устав проекты, күрсәтелгән муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук гражданнарның аны тикшерүдә катнашу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгару (халыкка җиткерү) белән рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш. Муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук муниципаль берәмлек уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгәндә гражданнарның анда фикер алышу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) таләп ителми.

4. Муниципаль район Уставы проекты, Муниципаль район Советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары буенча аларны карау алдыннан Муниципаль район Советы утырышында әлеге Уставның 15 статьясы нигезендә гавами тыңлаулар уздырыла.

95 статья. Муниципаль район Уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Муниципаль район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын карау Муниципаль район Советы тарафыннан муниципаль район Советы Регламенты нигезендә кимендә ике укуда гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль район Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң күрсәтелгән проект муниципаль район башлыгы тарафыннан муниципаль район

Советы депутатларына, әлеге Уставның 69 статьясындагы 1 пунктында күрсәтелгән хокук иҗат инициативасы хокукына төзәтмәләр кертү өчен җибәрелә.

3. Муниципаль район уставы, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль район Советы карары күпчелек тарафыннан муниципаль район Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике өлешкә кабул ителә.

4. Муниципаль район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт белән кертелә, ул рәсмиләштерелергә мөмкин:

1) муниципаль район Советы карары белән (гражданнар җыены), аның рәисе һәм муниципаль район башлыгы тарафыннан имзаланган йә муниципаль район Советы рәисе вәкаләтләрен башкаручы бердәй муниципаль район башлыгы (гражданнар җыены);

2) муниципаль район Советы (гражданнар җыены) кабул иткән һәм муниципаль район башлыгы тарафыннан имзаланган аерым норматив хокукый акт. Бу очракта әлеге хокукый актта муниципаль район Советының аны кабул итү турындагы карарының реквизитлары күрсәтелә. Муниципаль район Советының (гражданнар җыенының) күчеш нигезләмәләрен һәм (яисә) муниципаль район Уставына кертелә торган үзгәрешләрнең һәм өстәмәләрнең үз көченә керүе турындагы нормаларын кертү рөхсәт ителми.

5. Муниципаль район Уставын муниципаль район Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт белән яңа редакциядә язу рөхсәт ителми. Бу очракта муниципаль районның яңа Уставы кабул ителә, ә муниципаль районның элек гамәлдә булган Уставы һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актлар муниципаль районның яңа Уставы үз көченә кергән көннән үз көчләрен югалткан дип таныла.

Статья 96. Муниципаль район Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар

1. Муниципаль район уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Муниципаль район Советы карары кабул ителгәннән соң, муниципаль район башлыгы муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органына җибәрелә.

2. Муниципаль район уставы, муниципаль район уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар, дәүләт теркәве узганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш һәм аларны рәсми бастырып чыгарганнан (халыкка җиткергәннән) соң үз көченә керә. Муниципаль район башлыгы муниципаль район уставын теркәү өлкәсендә башкарма хакимиятнең вәкаләтле федераль органының территориаль органыннан муниципаль берәмлекләр уставлары турында белешмәләр кертү хакында хәбәрнамә, муниципаль район уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар, "Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәве турында" 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр кертү турында карар кабул итәргә тиеш.

3. Әлеге Уставка кертелгән һәм җирле үзидарә органнарының структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр җирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләр бүлешү (муниципаль район уставын федераль законнарга туры китерү очракларыннан, шулай ук җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау вәкаләтләре, вәкаләтләре, вәкаләтләре чоры, вәкаләтләре үзгәрү, сайланулы вазыйфаи затларын сайлау тәртибе үзгәрү очракларыннан тыш) күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актны кабул иткән муниципаль район Советының вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң үз көченә керә, ә муниципаль район Советы «Җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 22 статьясындагы 3 өлешенең 3 яисә 1 пункты нигезендә төзелгәндә - муниципаль район Советының әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турындагы муниципаль хокукый актка кул куйган вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң, үз көченә керә.